БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 131 (4337).

2 ИЮЛЬ ЖУМА

1971 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ИНСОНИЯТ УНУТМАЙДИ

Дунёда шундай воқеалар бўладики, улар бир умр тарих саҳифасидан ўчмайди. Шундай одамлар бўладики, улар ҳамиша инсоният ёдида сақланиб қолади. Шубҳасиз, фазода юксак жасорат кўрсатган «Союз-11» кема командири Г. Т. Добровольский, бортинженер В. Н. Волков, синовчи инженер В. И. Пацаевлар ана шундай кишилардир.

Биз бир неча кун мобайнида бу уч совет космонавтининг фазодаги амалга ошираётган ишларини диққат билан кузатиб бораётган эдик. Бирдан... нохуш хабар иш пайтида цехимизга кириб келди. Бу ондаги кайфиятимизни сўз билан ифода қилиш қийин...

Цехимиз ишчилари Ватанимизнинг шон-шавкати йўлида бундан кейин ҳам янада унумлироқ меҳнат қилишга жазм этдилар. Биз ўзимизнинг ана шу пландан ташқари ишлаб чиқарадиган минглаб сўмлик маҳсулотларимиз билан фазони забт этиш ишига муносиб ҳиссамизни қўшамиз.

Космосни тадқиқ этишга катта хизмат қилган қаҳрамонлар— Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков, В. И. Пацаевлар номи инсоният қалбида абадий сақланади.

Ж. ҚОСИМОВ, Х. ТУРДИЕВ,
Ўзбекистон трактор-йиғув заводи ишчилари.

ҚАЛБИМИЗДАСИЗ

«Союз-11» космик кемаси экипажининг аъзолари Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков ва В. И. Пацаевнинг қаҳрамонларча ҳалок бўлишгани ҳақидаги мудҳиш хабарни эшитиб, ер юзидаги барча пок ниятли кишилар чуқур қайғурмоқдалар.

Космос баҳодирлари чинакам қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Улар Ватан топшириғини охиригача тўла-тўкис адо этиш учун бор кучлари, билим ва маҳоратларини сарфладилар. Йигирма беш кеча-кундуз мобайнида фазокорларимизнинг тенгги йўқ мардлигини бутун жаҳон кузатиб турди. Улар Ватан топшириғини муваффақиятли бажариб, она-Ерга қайтиш вақтида ҳалок бўлишди.

Мардлик-мангуликдир. Совет космонавтларининг номи, уларнинг мислсиз жасорати ва буюк хизматлари тарихга абадий ёзилиб қолади. Бу жасорат биз, совет кишилари учун оптимизм манбаидир.

Ю. ЙЎЛДОШЕВ,
иқтисод фанлари кандидати.

Совет халқининг шонли фарзандлари, жасур учувчи ва космонавтлар — Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков, В. И. Пацаевларнинг фан тараққиёти ва инсоният бахт-саодати йўлида кўрсатган беқиёс жасорати ва уларнинг порлоқ сиймоси жаҳон халқлари қалбида абадий сақланиб қолади.

ҚАҲРАМОНЛАР ЖАСОРАТИ МАНГУДИР!

МИСЛСИЗ ПАРВОЗГА ОТЛАНИШАР ЭКАН, УЛАР:—ОНА-ВАТАН ТОПШИРИҒИНИ БАЖАРАМИЗ ДЕБ АЙТИШГАН ЭДИ. УЛАР БУРЧЛАРИНИ ОХИРИГАЧА БАЖАРИБ, ЎЗ СЎЗЛАРИНИНГ УСТИДАН ЧИҚДИЛАР.

(«ИЗВЕСТИЯ» газетасидан).

ДИЛИМИЗДА АБАДИЙ ЯШАЙДИЛАР

Баҳодир совет космонавтлари Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков, В. И. Пацаевларнинг ҳалокати биз деҳқонларни чуқур қайғуга солди. Улар космосни тадқиқот қилишда қўрқмас, ажойиб разведкачилар эдилар. Уч совет йигити бир неча кун давомида фан учун энг нодир ҳисобланган кузатув ишларини олиб бордилар. Олдиларига қўйилган ҳамма топшириқларни моҳирона муваффақият билан бажардилар. Ватан уларнинг бу хизматини асло унутмайди.

Биз телевизорда кўриб, радиода эшитиб, газеталарда ўқиб, қаҳрамон космонавтлар ишини мунтазам кузатиб турдик ва билимдон, қўрқмас Ватан ўғлонлари билан фахрландик.

Халқ — қаҳрамонлар ўлмайди, улар абадий яшайди, деб таърифлайди. Баҳодирларнинг табаррук номларини биз дилимизда ҳамиша сақлаймиз.

С. МУҲАММАДЖОНОВ,
Калинин районидаги «Ленин йўли» колхозининг раиси.

ТАШВИҚОТЧИ КАДРЛАР МАҲОРАТИНИ ОШИРАЙЛИК

Ҳозирги кунда меҳнаткашлар ўртасида олиб борилаётган агитация-пропаганда, оммавий-сиёсий ишларнинг бутун моҳияти КПСС XXIV съезди ҳужжатларини кенг кўламда тушунтиришга қаратилмоғи лозим. Зотан, бу ишни кўнгилдагидек амалга оширмасдан туриб, олдимизда турган муҳим халқ хўжалиги вазифаларини муваффақиятли бажара олмаймиз.

Идеология, пропаганда ва оммавий агитация иши,— дейилади ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездига ҳисобот докладида,— партия фаолиятининг муҳим ва масъулиятли соҳасидир... Съездимиз қарорларининг моҳияти ва аҳамиятини меҳнаткашларга кенг кўламда тушунтириш яқин давр ичида партиянинг пропаганда ва оммавий агитация ишида марказий ўринлардан бирини эгаллаши лозим. Кенг меҳнаткашлар оммасига ғоявий эътиқодимизнинг бутун кучини тўла етказишда чинакам маҳорат кўрсатиш, совет кишисини коммунистик руҳда тарбиялаш ишига чинакамига, ҳақиқатан ижодий ёндошиш — бу соҳадаги асосий вазифаларимиз ана шулардан иборатдир.

Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар съезд ҳужжатларининг мазмунини шунчаки ҳикоя қилиб бермасдан, балки съезд тарихий қарорларини амалга ошириш туфайли келажакда халқ хўжалигини юксалтириш, кишиларнинг турмуш фаровонлигини ошириш, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини тўла қондириш, меҳнатларини енгиллаштириш соҳасида қандай ютуқлар қўлга киритилишини, қандай янгиликлар рўй беришини ишончли мисоллар билан кўрсатиб беришлари керак.

Кўриниб турибдики, сиёсий ахборотчи, сиёсий докладчи агитатор кадрлар олдига янги-янги талаблар қўйилмоқда. Улар съезд ҳужжатларини пропаганда қилар эканлар, муваффақиятларимизнинг улуғлиги ва келгусидаги планларимизнинг улканлигини ҳар бир меҳнаткаш онгига етказиш билан бирга, партия режаси — халқ режаси эканлигини бу режалар ҳар бир ишчи, колхозчи, мутахассис, ҳар бир коллектив, умуман барча совет кишиларининг ижодий ва фидокорона меҳнати туфайлигина рўёбга чиқиши мумкинлигини ишончли мисоллар билан тушунтириб беришлари керак.

Область партия ташкилотлари ташвиқотчи кадрларни танлаш, тарбиялаш, уларнинг маҳоратини ошириш, ўқитиш юзасидан бир мунча ишлар қилдилар.

Кўпчилиги коммунист ва комсомоллардан иборат бўлган агитатор кадрлар ҳозирги кунда зўр кўтаринкилик ва активлик билан иш олиб бормоқдалар. Областимизда 60 мингдан ортиқ сиёсий ахборотчи, сиёсий докладчи, агитатор, сиёсий ташкилотчилар КПСС XXIV съезди ғоялари, унинг тарихий қарорлари моҳиятини кенг меҳнаткашлар оммасига тушунтирмоқдалар.

Кейинги пайтларда кўпгина шаҳар, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари агитатор кадрларнинг ўқувини ташкил этиш, малакасини ошириш юзасидан ибратли тадбирларни кўрдилар. Областда шу кунларда сиёсий ахборотчилар учун доимий ҳаракатдаги 133 та семинар, агитаторларнинг 231 та мактаби, сиёсий ташкилотчилар учун 200 дан ортиқ мактаб ишлаб турибди. Мавжуд мактабларда ҳаммаси бўлиб, 17823 сиёсий суҳбатчилар ўқимоқда.

Лекин шуни ҳам айтиш керакки, ташвиқотчи, агитатор кадрларнинг ўқуви ҳамма ерда ҳам намунали йўлга қўйилган эмас. Янгийўл шаҳри, Юқори Чирчиқ, Янгийўл сингари районлардаги айрим бошланғич партия ташкилотларида кўпгина сиёсий ахборотчилар, сиёсий ташкилотчилар семинар машғулотлари ва мактабларида ўқишга жалб этилган эмас.

Оққўрғон районидаги бир қатор хўжаликларда, Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози ва Усмон Юсупов номли комбинатдаги назарий семинар ва мактабларда машғулотлар ондасонда ўтказилмоқда. Семинарлар мазмуни талабга жавоб бермайди. Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар томонидан ўқилаётган лекцияларнинг ғоявий-сиёсий савияси паст. Афсуски, партия ташкилотлари бундай камчиликлар билан муроса қилиб келмоқдалар. Улар агитаторларга, сиёсий ахборотчиларга ўз вақтида амалий ёрдам бермаётирлар. Тўғри, бундай партия ташкилотларида агитаторлар, сиёсий ташкилотчилар рўйхати бор. Планда улар бажарадиган ишлар мазмуни ҳам акс эттириб қўйилган. Ҳар замонда агитаторларга у ёки бу тема юзасидан суҳбат уюштириш тўғрисида топшириқ ҳам берилади. Лекин бундай қуруқ йўл-йўриқ кўрсатиш билан агитаторлар фаолиятини ҳар тарафлама жонлантириш мумкин эмас.

Гап шундаки, партия ташкилотлари ташвиқотчи кадрлар ўқувини ташкил этишда, уларнинг ғоявий тайёргарлигига эътибор берадилар-у, лекин баъзида ишнинг методик томонини унутиб қўядилар. Бу эса сиёсий ахборотчилар, сиёсий докладчилар фаолиятининг ҳар тарафлама жонли бўлишига тўсқинлик қилади. Натижада сиёсий ахборотчилар ўз суҳбатларини қандай қилиб жонли ўтказишни билмайдилар. Уларнинг суҳбатлари маҳаллий мисоллар билан боғлаб бойитилиб олиб борилмаганлиги туфайли зерикарли чиқади. Оммани ишонтириш санъати, нотиқлик маҳоратига эга бўлиш учун эса пухта тайёргарлик кўриш талаб этилади.

Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар ўқувини ташкил этганда улар бажарадиган ишнинг хусусияти, билим даражаларининг кўламини, албатта, ҳисобга олиш керак. Ваҳоланки, Тошкент шаҳрининг айрим районларида бу талабга риоя қилинмаяпти. Сиёсий ахборотчилар ва агитаторлар ўқуви биргаликда ўтказилмоқда. Бундай практикага бундан буён чек қўйиш керак.

Ўзининг бой дунёқараши, нотиқлик санъати, ажойиб ишонтириш маҳорати билан тингловчиларда ҳамиша катта қизиқиш уйғотадиган сиёсий ахборотчилар, агитаторлар оз эмас. Партия ташкилотлари уларнинг тажрибасини оммалаштириш масаласига алоҳида эътибор беришлари керак. Сиёсий ахборотчиларни ўқитиш, тажрибаларини ўрганиб, умумлаштириш масаласи бюро, партия комитети ва коммунистларнинг умумий йиғилишларида тез-тез муҳокама қилиниб турилиши мақсадга мувофиқдир. Бу муҳокама пайтида ўқитишнинг ғоявий мазмунини атрофлича таҳлил этиш билан бирга йўл қўйилаётган камчиликларни тугатиш юзасидан ҳам зарур тадбирлар белгилаш лозим. Лекин айрим район, шаҳар партия комитетлари, кўпгина бошланғич партия ташкилотлари масаланинг ана шу томонига етарли эътибор қилмаяптилар. Шунинг учун ҳам агитатор кадрларни танлаш, тарбиялаш, ўқитиш, уларнинг маҳоратини ошириш соҳасида юқоридаги сингари камчиликлар рўй бермоқда.

КПСС XXIV съезди қарорларида меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий-тушунтириш ишларини ҳар тарафлама кучайтириш юзасидан янги вазифалар белгилаб берилди. Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун эса юқоридаги камчиликларни тезда тугатиш керак.

Жойларда ҳар ойда кам деганда бир марта сиёсий ахборотчилар учун семинар машғулотлари ташкил этайлик. Омма ўртасида турли темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказиш ишига малакали агитаторлар, сиёсий докладчилар билан бирга раҳбар кадрлар, ишлаб чиқариш илғорларини ҳам жалб этиш лозим. Ҳар бир хўжаликда, корхонада агитаторлар мактаби бўлсин. Партия ташкилотлари бу мактабларда машғулотларнинг ўз вақтида ва юқори савияда ўтишини таъминлашлари керак.

Агитация кадрлари малакасини ошириш, уларнинг ўқувини ташкил этиш вазифаси шунга бўйсундирилиши керакки, сиёсий ахборотчи, сиёсий суҳбатчилар кенг меҳнаткашлар оммасига КПСС XXIV съезди ҳужжатлари моҳиятини ёрқин, мазмунли, ишончли қилиб тушунтириш билан уларнинг куч-ғайрати, ижодий ташаббусларини янги беш йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сафарбар этмоқлари лозим.

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ районидаги «Правда» колхозининг звено бошлиғи Йўлдош Юсупов 101 гектар пахта майдонидан 32 центнердан ҳосил кўтариш га аҳд қилган. Юқоридаги суратда И. Юсупов. Пастдаги суратда эса шу райондаги «Ленинский путь» колхозида ғўза культивация қилинмоқда.

И. ТУЛЕСБОЕВ фотолари.

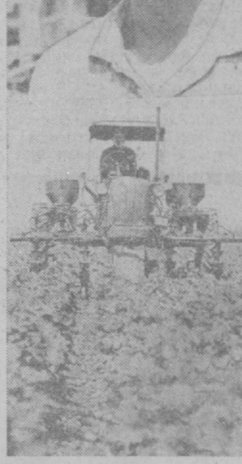

МОСКВА видолашмоқда

Ватанимизнинг шонли фарзандлари космосни забт этувчи қаҳрамонлар Георгий Тимофеевич Добровольский, Владислав Николаевич Волков, Виктор Иванович Пацаевдан жудолик муносабати билан совет кишилари, бутун тараққийпарвар инсоният чуқур мотам тутмоқда.

...Совет Армияси Марказий уйининг Қизил Байроқли зали мотам либосида. 1 июль кундуз соат 12 да қаҳрамонлар билан видолашиш учун зал эшиги очилди.

Дафн этишни уюштирувчи ҳукумат комиссиясининг аъзолари биринчи бўлиб мотам вахтасида турадилар. Фахрий қоровулликда А. П. Кириленко, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Л. В. Смирнов, М. В. Келдиш, А. А. Гречко, С. А. Афанасьев, Л. А. Борисов, В. Ф. Промислов, В. А. Шаталов, М. П. Георгадзе, М. С. Смиртюков.

Залга одамлар тўхтовсиз келиб турибди. Бу ерда мотам марсияси чалинмоқда.

СССР космонавт учувчилари мотам вахтасида турадилар.

Постамент атрофига КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, РСФСР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, СССР Мудофаа министрлиги, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз—Флоти бош сиёсий бошқармасидан, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети, КПСС Москва шаҳар комитетидан ва Москва Совети Ижроия Комитетидан, ҳарбий округлар ва қисмлар қўмондонлиги, ҳарбий академиялар, министрликлар ва идоралардан, космонавт учувчилардан, қаҳрамонларнинг қариндош уруғлари ва яқинларидан гулдасталар қўйилган. Янги гулчамбарлар тўхтовсиз келтирилмоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари қаҳрамонлар хотирасини ҳурматлаб эсга олиш учун бу ерга келишди. Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. Н. Мжаванадзе, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, М. С. Соломенцев ўртоқлар, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг раиси Г. Ф. Сизов фахрий қоровулда турадилар.

Совет раҳбарлари ҳалок бўлганларнинг залда ҳозир бўлган оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия билдирдилар.

(ТАСС).

ВЕТЕРИНАРЛАР КЕНГАШИ

Тошкентда ветеринария ҳизмати мутахассисларининг кенгаш семинари бўлиб ўтди. Ўтган беш йилликда қилинган ишлар якунлаштирилди ва тўққизинчи беш йилликдаги вазифалар белгиланди.

Кенгаш қатнашчилари ветеринария хизмати ходимларини мавжуд резервлардан тўлароқ фойдаланиб, республикада чорвачиликни янада юксалтиришга ёрдам беришга даъват этдилар.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов қатнашди.

(ЎзТАГ).

МЎЛ ҲОСИЛ УЧУН

Бригадамизда 94 гектар экин майдони мавжуд. Шундан 54 гектарида каноп ва 40 гектарида пахта ўстирилаётир.

Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида бригадамиз азаматлари экинлардан мўл ҳосил етиштириш учун фидокорона меҳнат қилишмоқда.

Бу йил эса пахта ҳосилдорлигини гектар бошига планда кўрсатилган 27,5 центнер ўрнига 33,5 центнер, каноп ҳосилдорлигини эса гектарига пландаги 154 ўрнига 200 центнерга етказиш учун барча тадбирларни кўрмоқдамиз.

Ўз сўзларининг устидан чиқиш учун ҳаракат қилаётган бригадамиз пахтакорлари, лубкорлари шу кунгача ғўза қатор ораларига узунасига ва кўндалангига уч марта сифатли ишлов бердилар ва ниҳолларни қондириб суғораётирлар. Натижада ғўзалар текис гуллаб кўсакламоқда.

Бу ишларни механизаторлардан М. Абдувалиев, сувчилардан Б. Умурзоқов, З. Жўраев ва Ғ. Сандбековлар намунали бажараётирлар.

Зиммага олинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун бригадамизда барча имкониятлар мавжуд.

Қ. ТЕШАБОЕВ,
Оққўрғон районидаги Свердлов номли колхознинг бригада бошлиғи.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ЎРИМ-ЙИҒИМИНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — бир кунлик ўсиш, иккинчи стун — мавсум бошидан бери ўрилгани.

Оққўрғон	6,5	64,6
Орджоникидзе	—	47,0
Бўка	5,9	45,5
Ўрта Чирчиқ	4,2	43,8
Бекобод	1,4	41,4
Пискент	0,9	29,4
Янгийўл	1,4	28,3
Юқори Чирчиқ	4,6	23,2
Калинин	0,8	20,9
Бўстонлиқ	—	2,7
Область бўйича	2,9	30,2

СССР ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ V СЪЕЗДИ

МОСКВА, 30 июнь. (ТАСС). А. И. Янсонс ва М. Турсунзода раислигида ўтган кечки мажлисдаги музокараларда **Ч. Айтматов** (Қирғизистон), Арманистон Ёзувчилари союзи правлениесининг биринчи секретари **Э. С. Топчян, Н. М. Грибачев** (Москва), **Л. П. Қаюмов** (Ўзбекистон), СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Матбуот комитетининг раиси **Б. И. Стукалин, С. П. Залигин** (Москва), Эстония Ёзувчилари союзи правлениесининг биринчи секретари **В. Э. Беэкман,** ВЦСПС секретари **Л. А. Землянникова, Р. И. Рождественский** (Москва) сўзладилар.

Съездни Польша Ёзувчилари союзи бош правлениесининг раиси **Ярослав Ивашкевич,** Вьетнам Демократик Республикаси Ёзувчилари союзи бош секретарининг ўринбосари **То Хоай,** жанубий вьетнамлик ёзувчи **Тху Бон,** Монголия Ёзувчилари союзининг раиси **Сономин Удвал,** Куба Ёзувчилари ва маданият арбоблари уюшмасининг раиси **Николас Гильен.** Немис Ёзувчилари союзи раисининг ўринбосари **Герман Кант** (ГДР), Жанубий африкалик ёзувчи **Алекс Ла Гума,** Чили Ёзувчилари жамиятининг раиси **Луис Мерино Рейес** табрикладилар. Делегатлар уларни қизғин кутиб олдилар.

Раислик қилувчи Корея Халқ Демократик Республикаси Ёзувчилари союзи номидан съездга табрикнома келганлигини маълум қилди.

1 июлда съезд ўз ишини давом эттирди.

ХИТОЙ КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА ДОИР

Бундан ярим аср илгари, 1921 йил 1 июлда Шанхайда Хитой Компартиясининг I съезди бўлиб ўтган эди. Съезд янги типдаги пролетар партияси сифатида Хитой Коммунистик партияси тузилганлигини эълон қилди. Съезднинг ҳужжатларида Хитой Компартиясининг мақсади пролетариат диктатурасини курашиб қўлга киритишдан, социализм қуришдан, коммунизм учун курашдан иборат, партия Коммунистик Интернационал билан боғланган, деб таъкидланган эди.

Ўша пайтдан буён ХКП катта ва оғир йўлни босиб ўтди. Партия хитой халқининг миллий ва социал озодлик йўлидаги курашига бошчилик қилди, уни революциянинг ғалабасига олиб келди ва Хитойни тараққиётнинг социалистик йўлидан бошлаб борди. ХКП бу вазифани бажара олганлигининг боиси шундаки, коммунистлар марксизм-ленинизм улуғ таълимотига амал қилиб, халқнинг умид-орзусини ифода қилдилар ва империализмга, компрадор буржуазияга ва феодалларга қарши, майда буржуа революционлигига, «сўл» ва ўнг оғмачиликка, шовинизм ва миллатчиликка қарши тинимсиз кураш олиб бордилар. Партиядаги марксчи-ленинчи, интернационалистик кучларнинг илмий коммунизм идеаллари тантанаси йўлида майда буржуа, миллатчи кучларга қарши узлуксиз кураш олиб борганлиги ХКП тарихининг характерли хусусиятидир.

1.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг, ёш Совет Россиясининг муваффақиятлари таъсири остида Хитойдаги ёш ишчилар синфининг сиёсий активлиги ўсганлиги, мамлакатда революцион-демократик ва миллий-озодлик ҳаракати юксалганлиги натижасида Хитой Компартияси ташкил топди.

Хитойда марксизмнинг биринчи пропагандисти, кейинчалик ХКП асосчиларидан ва унинг етакчи назариётчиларидан бири, коммунист-интернационалист Ли Да-чжао Октябрь революцияси тажрибасининг Хитой учун аҳамияти тўғрисида қуйидагиларни ёзган эди: «Биз рус революциясининг янги жаҳон цивилизацияси машъали сифатида ифтихор билан табриклашимиз керак. Биз озодлик ва инсонпарварлик принциплари асосида қурилаётган янги Россиядан олинаётган хабарларга эътибор билан қарашимиз лозим. Шундай қилганимиздагина жаҳон тараққиёти билан бирга қадам ташлаб борамиз».

Хитойда меҳнаткашларнинг социал озодлиги учун кураш антиимпериалистик кураш вазифалари билан чамбарчас боғланди. Мамлакатни ўзининг ярим мустамлакасига айлантириб қўйган империализмгина ўша даврда революция йўлидаги асосий ғов эди. Лениннинг «халқаро куч» бўлмиш капитал тўғрисида чиқарган хулосаси тўғри эканлиги Хитойда ХКП раҳбарлигида кучайиб кетган озодлик курашида жуда яққол намоён бўлди. «Ана шу халқаро кучни енгмоқ учун ,деб таълим берган эди В. И. Ленин, ишчиларнинг халқаро иттифоқи, уларнинг халқаро қардошлиги бўлиши керак». КПСС, совет халқи, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати ХКП учун, Хитой меҳнаткашлари учун ана шундай мустаҳкам иттифоқчи бўлиб қолди.

Коминтерн ва совет коммунистлари Хитойда 1919 йилдаги антиимпериалистик «4 май ҳаракати»дан кейин пайдо бўлган дастлабки марксистик тўгаракларни уюштиришда, уларни пролетар марксча-ленинча идеология негизида бирлаштиришда Хитой революционерларига зарур амалий ёрдам кўрсатдилар. Коминтерн II конгрессининг қарорлари, В. И. Лениннинг бу конгрессда миллий ва мустамлака масалалари хусусида сўзлаган нутқи кучли восита бўлиб хизмат қилди ва Хитойдаги марксист революционерларни бирлаштириш учун ғоявий негиз бўлди. Коминтерн марксизм-ленинизм назариясини, ленинчи большевиклар партиясининг тажрибасини пухта билиб олишда Хитой революционерларига катта ёрдам берди.

Хитой Компартияси вужудга келган чоғданоқ миллий демократик революция кучайиб кетган эди. Хитой Компартияси империализмга, феодализмга қарши кураш программаси билан майдонга чиқди. ХКПнинг I съездидан III съездигача ўтган давр ичида, яъни 1924 йилгача партиянинг ташкилий ва ғоявий ўсиш жараёни давом этди. 1922 йилда Хитой Компартияси Коминтернга қабул қилинди Партия 1923 йилда ўтказилган III съездида ўша йилларда буюк революционер-демократ Сунь Ят-сен раҳбарлигидаги гоминдан билан ягона миллий-революцион фронт йўлини илгари сурди.

Хитойда кенг халқ оммасининг империализмга қарши ҳаракати кучайди. Ишчилар синфи бу ҳаракатнинг олдинги сафларида борди. Шунинг учун ҳам ўша даврда миллий революцияда пролетариат гегемониясига эришиш масаласи ХКП олдида кескин масала бўлиб қолди. Гонконг-Кантон денгизчилари забастовкаси, Шанхай пролетариати ялпи забастовкасининг тажрибаси, мамлакатда деҳқонлар ҳаракатининг кучайиб кетганлиги пролетариат партиянинг асосий таянчи, революциянинг авангарди эканлигини, деҳқонлар эса пролетариатнинг асосий иттифоқчиси эканлигини. Хитойда пролетариат қўллаб-қувватламаса, революция ғалаба қозониши мумкин эмаслигини кўрсатди.

1927 йилда гоминданнинг Чан Кай-ши бошчилигидаги ўнг қаноти контрреволюцион тўнтариш қилганлиги натижасида ягона фронт тарқалиб кетди. ХКП ва унга хайрихоҳ бўлганлар қонли террор остида қолди. Хитой халқининг неча юз минглаб ўғил ва қизлари ана шу террор қурбони бўлди. Ҳалок бўлганлар орасида Хитой Компартиясининг ХКП Марказий Комитети бош секретарлари Сян Чжун-фа ва Цюй Цю-бо каби таниқли арбоблари, деҳқонлар ҳаракатининг атоқли раҳбари Пэн-Бай, ХКП раҳбарларидан ва Хитой комсомоли ташкилотчиларидан бири Чжан Тай-лэй, машҳур Кантон коммунасининг раҳбари Су Чжао-чжэн, ХКП дастлабки революцион базаларидан бирининг асосчиси Фан Чжи-минь ва бошқа жуда кўп кишилар бор эди.

Аҳвол яна шу билан мушкуллашдики, ўша даврда ХКПда ўнг оғмачилик йўли пайдо бўлди. Бу йўл партиянинг омма билан алоқасига путур етказди, жаҳон коммунистик ҳаракати тажрибасидан фойдаланишга, Коминтерн тавсияларини амалга оширишга халақит берди. Хитой Компартиясининг VI съезди партия учун ғоят оғир бўлган ана шу даврда (1928 йил) ўтказилди. Съезд партиянинг янги вазиятдаги вазифаларини муҳокама қилди. Съезднинг қарорлари революцион ҳаракатнинг халқаро тажрибасини ҳисобга олиб ишлаб чиқилди ва бу қарорлар аграр революцияни кучайтириш стратегияси ва тактикаси, қуролли кучларни барпо этиш, қишлоқ районларда таянч базаларини вужудга келтириш каби туб масалаларга тааллуқли эди. Бу съезд ишлаб чиққан йўл-йўриқ Хитой революциясининг ривожланиш йўлларини белгилаб берди.

20-йилларнинг охири ва 30-йилларнинг биринчи ярми партия учун яна жуда мураккаб давр бўлди. Реакция коммунистларни доим қаттиқ таъқиб этди партиянинг ўзида эса майда буржуа унсурлар актив ҳаракат қилдилар. Улар 30-йилларнинг ўрталарида партиядаги асосий мавқеларни ўз қўлларига олдилар.

Чанкайшичилар Хитой Компартиясига қарши террор қилиш билан бир вақтда советларга қарши кампания олиб бордилар, кейинчалик эса Совет — Хитой чегарасида қуролли иғвогарлик уюштирдилар. Хитойнинг интернационалист коммунистлари Совет Иттифоқи билан уруш қилишга даъват этган ва бўҳтон билан СССРни «қизил империализм»да айблашга уринган Чан Кай-ши кўрсатмаларининг реакцион моҳиятини қатъиян фош қилиб ташладилар.

Ана шу контрреволюцион йўл Хитой халқининг бошига қандай кулфатлар солганлиги ҳаммага маълум. Воқеаларнинг шундан кейинги бориши Хитойнинг душманлари, мамлакат ичкарисидаги социализм душманлари революцион ҳаракатни заифлаштириб, уни чалғитишга уринган чоқларида, ҳар сафар антисоветизмни авж олдирганликларини кўрсатди. Хитойнинг озодлиги учун кураш йилларида миллатчи ва буржуа унсурлар ҳам шундай ҳаракат қилдилар.

Хитой Компартияси учун оғир бўлган ана шу даврда совет коммунистлари Хитой ватанпарварларини ҳимоя қилиш йўлидаги қудратли халқаро ҳаракатнинг ташаббускори бўлиб майдонга чиқдилар. Коминтерн жаҳондаги барча коммунистларни «Хитой революциясини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш»га даъват этди.

Япон империализмининг Хитойга қарши агрессияси мамлакатдаги кучларни қайтадан гуруҳлашга олиб келди ва миллатни қутқазиш масаласи асосий масала қилиб қўйилди. Г. Димитров 1936 йилда Коминтернда сўзлаган нутқида ХКПнинг вазифаси — «япон босқинчиларига қарши Хитой халқининг ғоят кўпчилигини бирлаштиришга эришиш»дан иборат деб таъкидлади. Хитой Компартияси Марказий Комитети японларга қарши ягона фронтни вужудга келтириш ташаббускори бўлди. Бу шиор хитой халқининг туб манфаатларига жавоб берар эди. Хитой Компартияси японларга қарши курашда муҳим роль ўйнаганлиги сабабли ғоят таъсирчан миллий кучга айланди.

Японияга қарши уруш узоқ давом этган оғир уруш бўлди. Гитлерчилар фашизми ва япон милитаризми мағлубиятга учраганлиги натижасида Хитойни япон босқинчилардан узил-кесил озод қилиш имконияти туғилди. Совет Иттифоқи империализмнинг энг реакцион кучлари устидан ғалаба қозонишда ҳал қилувчи роль ўйнади. Бунинг натижасида Европа ва Осиёдаги бир қанча мамлакатларда, шу жумладан Хитойда ҳам халқ революцияларининг ғалаба қозониши учун энг қулай шарт-шароит вужудга келди. Совет Иттифоқининг Узоқ Шарқда халоскорлик вазифасини бажарганлиги, Японияга қарашли сараланган Квантун армиясининг тор-мор этилганлиги, Монголия халқ республикаси жангчилари, хитой ва корейс партизанларининг актив иштирокида Маньчжуриянинг озод қилинганлиги — буларнинг ҳаммаси Японияning таслим бўлишига ва Хитойни чет эл зулмидан халос қилишгагина олиб келиш билан чекланмай, балки кейинчалик чанкайшичиларни тор-мор қилиш учун ҳам катта имконият яратиб берди. Американинг Хитойдаги интервенциясига Совет Иттифоқи туфайли йўл қўйилмади.

Совет Армиясининг ва Маньчжуриядаги совет граждан мутахассисларининг ёрдами билан Хитой коммунистлари томонидан вужудга келтирилган ҳарбий-революцион база Хитой революциясининг ғалаба қозониши учун жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Бу база шундай плацдарм бўлдики, янгидан ташкил этилган, таълим олган қайтадан қуроллантирилган Халқ-озодлик армияси Хитой Компартияси раҳбарлигида ана шу плацдармга таяниб, гоминданчи реакционерларни Хитойдан ҳайдаб чиқарди.

Хитойда империализмга, феодализмга қарши демократик революциянинг ғалабаси жуда катта воқеа бўлиб, жаҳондаги бутун тараққиётга жиддий таъсир кўрсатди. Бу революциянинг муваффақияти Хитойда марксизм-ленинизмнинг ғалабаси бўлди. Хитой революционерларининг халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати билан интернационал бирдамлиги, мустаҳкам алоқаси, Совет Иттифоқининг ва жаҳон социализм системасидаги бошқа мамлакатларнинг ёрдами хитой халқининг, хитой ишчилари, деҳқонлари, зиёлиларининг ХКП раҳбарлигида кўп йиллар мобайнида олиб борган фидокорона курашда ғалаба қозонишларини таъминлади.

2.

Революциянинг ғалабаси хитой халқи олдида сиёсий, социал ва иқтисодий соҳаларда туб ўзгаришлар қилиш йўлини очиб берди. Революцияни янада ривожлантиришнинг объектив эҳтиёжлари, Хитойнинг социалистик йўлга кирганлиги, шунингдек, империализмнинг хавф солиб турганлиги Хитойнинг СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар билан жуда яқин дўстона алоқалар ўрнатиш зарурлигини тақозо этди, чунки СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар Хитой Халқ Республикасига зарур сиёсий, ҳарбий ва иқтисодий ёрдам бера олар эдилар.

Пролетар, социалистик интернационализмнинг буюк принципларига содиқ бўлган КПСС, совет халқи революцион кураш йилларида бўлгани каби социализм қуришда ҳам хитой халқига зарур бўлган бутун ёрдамни бериб турдилар. СССРнинг ёрдами билан Хитойда 250 дан ортиқ йирик замонавий саноат корхонаси ва объекти қурилди. ХКП раҳбарларининг эътироф қилиб айтганларидек, бу корхоналар «Хитой саноатининг ўзаги» бўлиб қолди. Ўша вақтда «Жэньминь жибао» газетаси бундай деб ёзган эди: «Совет Иттифоқининг мамлакатимиз иқтисодий қурилишига бераётган ёрдами миқдор жиҳатидан ҳам, ўз кўлами жиҳатидан ҳам тарихда тенги йўқ ёрдамдир».

ХХР ташкил топганидан кейин ўтган биринчи ўн йил мобайнида мамлакатда социализм негизлари яратилди, социалистик қурилишни янада авж олдириш имкониятини очиб берадиган иқтисодий базис вужудга келтирилди.

1956 йилда ХКПнинг VIII съезди бўлиб ўтди. Бу съезд партия тарихида, хитой халқи ҳаётида алоҳида ўрин олади. Съезд партиядаги марксчи-ленинчи кучларни мустаҳкамлаш шиори остида ўтди. Бу съезд жаҳон социализм системаси мамлакатлари билан яқин иттифоқ бўлиб социализм қуришга қаратилган бош йўлни тасдиқлади.

ХКПнинг VIII съезди идеология ва сиёсат соҳасида партия билан мамлакатда кўриниб қолган миллатчилик ва шовинистик тенденцияларга принципиал зарба берди. Съездда қабул қилинган ХКП Уставининг «Программанинг асосий қоидалари» деган бўлимида партиянинг ғоявий-назарий асоси қатъият билан таъкидланиб, «Хитой Коммунистик партияси ўз фаолиятида марксизм-ленинизмга амал қилади» дейилган эди.

VIII съезд социалистик туб ўзгаришларни давом эттиришнинг конкрет йўлларини кўрсатиб ва мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим вазифаларини белгилаб, шу билан бирга «халқ ҳаётининг моддий ва маданий эҳтиёжларини максимал қондириш» партия бутун ишининг асосий мақсадидир, деб таъкидлади.

Ташқи сиёсат соҳасида съезд «улуғ Совет Иттифоқи билан ва барча халқ демократияси мамлакатлари билан абадий ва бузилмас қардошларча дўстликни мустаҳкамлаш ва кучайтиришни давом эттириш» зарурлигини биринчи навбатдаги вазифа деб таърифлади.

Съезд партия билан мамлакат олдида социалистик қурилиш соҳасида турган вазифаларнинг мураккаблигини тушуниб, ХКПнинг ривожланиш сабоқларини инобатга олиб, партияни ҳушёрликка чақирди, буюк давлатчилик шовинизмининг, майда буржуа миллатчилиги идеологиясининг ҳамма кўринишларига қарши кескин кураш олиб боришга чақирди. VIII съезд резолюциясида бундай дейилган эди: «Башарти биз ғайри пролетар идеологиянинг таъсирига берилиб кетсак, манманлик ва хотиржамликка берилиб кетсак, ўзимизга бино қўйиб, ўзимизни нуқсонсиз деб ҳисобласак ва ғоят камтарлик билан ўқимасак, у ҳолда биз субъективизм иллатидан аввалгидек асло қутула олмаймиз». Бундай огоҳлантириш нақадар ўз вақтида қилинган огоҳлантириш эканлигини шундан кейинги воқеалар кўрсатиб берди.

ХКПдаги буюк давлатчи-миллатчи кучлар ўзларининг VIII съезди йўлидан мутлақо фарқ қиладиган планларини режалаштираётган вақтда ўзларини ана шу планларни бажаришга ўша вақтда тайёр эмас деб ҳисобладилар ва ўзларининг ҳақиқий башараларини яшириб, съезднинг энг асосий кўрсатмалари учун овоз беришга мажбур бўлдилар. Бироқ орадан бир оз вақт ўтгач, Мао Цзэ-дун ва унинг тарафдорлари съезд қарорларига путур етказишга қаратилган ҳаракатларни бошлаб юбордилар. Улар партияга ва ишчилар синфига қарши кучайиб бораётган майда буржуа тазйиқи учун эшикларни кенг очиб қўйдилар. Шу йўлнинг тарафдорлари хитой халқининг мумкин қадар тезроқ социализм қуришга бўлган интилишидан ўз манфаатлари йўлида фойдаланиб, «сўл» революцион шиорлар ниқоби остида мамлакатни «катта сакраш» деб аталган волюнтаристик экспериментларга дучор қилдилар. ХКПдаги марксчи-ленинчи кучлар ХКП Марказий Комитетининг 1959 йил Лушань пленумида бу йўлни ўша вақтдаёқ хитой халқига қимматга тушган «майда буржуа фанатизми» кўриниши деб таърифладилар.

ХКП раҳбарлигидаги миллатчи гуруҳ партияга, мамлакатга ўз платформасини ўтказа берди. Бу гуруҳ миллатчилик ва шовинизмни авж олдириб, Хитойнинг ички ва ташқи сиёсатини халқаро майдонда гегемон бўлиш муддаоларига эришишга бўйсундиришга уринди.

ХКПнинг ҳозирги раҳбарлари халқаро коммунистик ҳаракатнинг коммунистик ва ишчи партиялари, шу жумладан ХКП ҳам биргаликда ишлаб чиққан йўлига қарши чиқди Улар халқаро ҳаёт ва социалистик қурилишнинг асосий масалалари хусусида ўзларининг алоҳида, ленинизмга хилоф ғоявий-сиёсий платформаларини ўртага ташладилар. КПСС ва бошқа қардош партиялар марксизм-ленинизмни ҳимоя қилиб, уни «сўл» оппортунистик ва миллатчилик позицияларидан ревизия қилиш йўлидаги уринишларга кескин зарба берганликлари сабабли Пекин раҳбарлари бизнинг партиямизга ва бошқа қардош партияларга қарши мисли кўрилмаган туҳматчилик кампаниясини ва қўпорувчилик фаолиятини авж олдириб юбордилар. Бу туҳматчилик кампанияси ва қўпорувчилик фаолияти социалистик система билан коммунистик ҳаракатгагина тарқатилиб қолмай, бутун антиимпериалистик фронтга ҳам тарқатилди.

Бу сиёсат ХКП сафларида, Хитойнинг кенг халқ оммаси орасида норозилик туғдирди. Мао Цзэ-дун ва унинг атрофидаги кишилар ўз йўлларига душман бўлган кишилардан ўч олмоқ учун ХКПдаги марксчи-ленинчи, интернационалчи кадрларга, онгли ишчиларга, деҳқонларга, зиёлиларга қарши кураш бошладилар. «Маданий революция»нинг асосий мақсади худди ана шундан иборат эди. «Маданий революция» давомида ХКПга жуда оғир зарба етказилди, партиянинг кўпгина таниқли ветеранлари ва юз минглаб коммунистлар репрессия ва жабр-зулм қурбони бўлдилар.

ХКПнинг IX съездида Мао Цзэ-дун ва унинг атрофидаги кишилар марксизм-ленинизмга, пролетар интернационализмига принципиал жиҳатдан душман бўлган ўзларининг ички ва ташқи сиёсий йўлларини қонунлаштириб олишга, уни узоқ муддатга мўлжалланган программага айлантиришга ҳаракат қилдилар. Улар Хитойда социализм қуриш тўғрисида гапириш билан бирга, шу заҳотиёқ жаҳон революцияси тантана қилмагунча социализмнинг ғалаба қилиши «мумкин эмас» деган тезисни ўртага ташладилар. Улар социализм қуришнинг марксча-ленинча принципларидан юз ўгириб, «урушга тайёргарлик», бутун мамлакатни ҳарбий лагерга айлантириш вазифасини Хитой экономикасини ривожлантиришнинг, мамлакат бутун ижтимоий-сиёсий ҳаётининг мақсади қилиб қўйдилар. Ашаддий антисоветизм программ вазифа даражасига чиқариб қўйилди.

Хитой халқининг туб манфаатлари ҳам, социал-иқтисодий ривожланишнинг объектив қонунлари ҳам илмий коммунизм принципларига асосланган чинакам социалистик сиёсат ўтказилишини тақозо этади.

Бироқ ХХРнинг дастлабки ўн йили давомида вужудга келтирилган социализмнинг иқтисодий негизлари ҳозирги Хитой раҳбарларининг сиёсати натижасида хатарли тарзда ўзгартириб юборилмоқда. Хитойнинг ҳозирги раҳбарлари, мамлакатнинг жамики ресурсларини ўзларининг буюк давлатчилик, гегемончилик мақсадларига хизмат қилдиришга уринмоқдалар. Бу сиёсат хитой халқининг социалистик ғалабаларини хавф остида қолдиради, мамлакат ривожига тўсқинлик қилади.

Ҳозирги Хитой раҳбарларининг СССР, бошқа қардош мамлакатлар тажрибасини қоралаш йўлида қилаётган уринишлари, социалистик ҳамдўстликка қарши чиқишлари Хитойда социализм қуриш йўлига янги ғов солмоқда.

КПСС, Совет давлатининг сиёсати хусусида тўқиб чиқарилаётган душманлик уйдирмаларига келганда, совет халқи бу уйдирмаларни қатъиян рад этмоқда. Империалистлар социализм мамлакатларига қарши, эркесвар халқларга қарши ғанимлик фаолиятини кучайтириб бораётган бир пайтда СССР билан Хитой ўртасига низо солинаётганлиги айниқса зарарлидир. Америка империализми билан Япония милитаризми ишлаб чиқаётган агрессив планлар СССРгагина қарши қаратилган бўлмай, Хитойга ҳам қарши қаратилгандир. Шу сабабли антисоветизм асосида империализм билан тилёғламалик қилиш сиёсати, япон реваншчиларининг территориал даъволарини қўллаб-қўлтиқлаш АҚШ, Япония ва бошқа империалистик давлатларнинг реакцион доираларини рағбатлантиради, антиимпериалистик фронтга зарар етказади. Дунёдаги ва Осиёдаги вазият барча антиимпериалистик, революцион кучларнинг жипслигини, биргалашиб ҳаракат қилишини ҳар қачонгидан кўра ҳам кўпроқ талаб қилади. Коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йилги халқаро Кенгаши буни яна бир карра таъкидлади. Ҳозирги халқаро ривожланишнинг бориши бу хулосанинг актуаллигини ва жуда катта аҳамиятини тўла-тўкис тасдиқлаб турибди.

3.

Совет халқи, Коммунистик партиямиз хитой халқи билан, хитой коммунистлари билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришни жаҳон социализми позицияларини мустаҳкамлашнинг, халқаро коммунистик ҳаракат, бутун антиимпериалистик фронт бирлигини мустаҳкамлашнинг энг муҳим таркибий шартларидан бири деб билиб келдилар ва шундай деб билмоқдалар.

КПСС билан Совет давлатининг Хитойга нисбатан ўтказаётган принципиал ва изчил йўли айни шу нарса билан белгиланади. Бу сиёсат, унинг мақсадлари ва мазмуни партиямизнинг XXIII ва XXIV съездлари қарорларида, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларида ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқларида равшан баён қилиб берилди.

КПСС XXIV съезди СССР билан Хитой ўртасидаги муносабатлар масалаларини атрофлича қараб чиқиб, КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг совет-хитой муносабатларидаги принципиал ленинча йўлини ва конкрет ишларини батамом маъқуллади ва тасдиқлади. Хитой раҳбарлари ленинизмга хилоф бўлган ва социалистик мамлакатларга қарши курашга, халқаро коммунистик ва бутун антиимпериалистик ҳаракатни парчалашга қаратилган ўзларининг ғоявий-сиёсий платформаси билан майдонга чиққан бир шароитда КПСС Марказий Комитети марксизм-ленинизм принципларини изчил ҳимоя қилиш, жаҳон коммунистик ҳаракати бирлигини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, социалистик ҳамдўстлик манфаатларини ҳимоя қилиш позициясида турди.

Шу билан бирга КПСС идеология соҳасидаги мавжуд жиддий ихтилофларни давлатлар ўртасидаги муносабатларга ҳам ўтказишга кескин қарши чиқмоқда, СССР билан ХХР ўртасидаги муносабатларни нормаллаштиришга интилмоқда, совет ва хитой халқлари ўртасидаги яхши қўшничилик ва дўстликни тиклаш учун қўлидан келган ҳамма ишларни қилмоқда.

КПСС шунга амал қилмоқдаки, Хитойнинг социализм йўлидан ривожланишининг объектив эҳтиёжлари муносабатларни ана шундай нормаллаштириш имкониятини очиб беради. СССР ва Хитой халқларининг узоқ муддатли туб манфаатлари бир-бирига зид келмайди; аксинча, бу манфаатлар ўзаро ҳамкорлик ва дўстликни қайта тиклаш ва ривожлантириш зарурлигини тақозо этади.

ХХР билан муносабатларни нормаллаштириш йўлида КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати кўрган жуда кўп конструктив тадбирлар ҳаммага яхши маълум Бу тадбирларни кўпчилик маъқуллаб кутиб олди.

Иккала мамлакат ҳукуматлари бошлиқларининг 1969 йилда СССР ташаббуси билан Пекинда ўтказилган учрашувидан кейин орадан сал вақт ўтгач, чегара масалалари юзасидан совет-хитой музокаралари бошланди. Совет томони доимо масалага амалий ёндошиб, ҳамжиҳатликни яхшилашга кўмаклашувчи тадбирларни амалга оширишни ҳам, чегара тўғрисида янги шартнома тузиш йўли билан чегарага доир низоли масалаларнинг ҳаммасини узил-кесил ҳал этишни ҳам таклиф қилмоқда. Лекин, ҳар иккала томон ҳам холис ниятда эканлигини кўрсатиб, бир битимга эришиш учун куч-ғайрат сарфлаган тақдирдагина музокаралар муваффақиятли бўлиши мумкин.

Кейинги вақтларда ХХР ҳукумати ҳам идеология соҳасидаги ихтилофлар «тинч-тотув яшашнинг беш принципи асосида Хитой билан Совет Иттифоқи ўртасидаги давлат муносабатларини давом эттиришга халақит бермаслиги керак», деган баёнот эълон қилди. Биз Хитой томонининг идеология соҳасидаги ихтилофларни давлатлар ўртасидаги муносабатларга кўчирмасликка тайёр эканлигини изҳор қилганлигини ҳисобга оламиз.

Ўртоқ Л. И. Брежнев партиямиз билан халқимизнинг хоҳиш-иродасини ифодалаб, КПСС Марказий Комитети номидан XXIV съездда қилган Ҳисобот докладида бундай деди:

«Биз Совет давлатининг миллий манфаатларини қаттиқ туриб ҳимоя қиламиз. Социалистик мамлакатларнинг ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг марксизм-ленинизмга асосланган жипслиги учун КПСС бундан буён ҳам ҳормай-толмай курашаверади. Шу билан бирга бизнинг партиямиз ва Совет ҳукуматимиз шу нарсага ғоят аминдирларки, Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланиши ҳар иккала мамлакатларимизнинг туб, узоқ муддатли манфаатларига, социализм, халқлар эркинлиги ва тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига мос бўлиб тушади. Шу сабабли биз Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларни фақат нормаллаштиришгагина эмас, шу билан бирга яхши қўшничилик ва дўстликнинг қайта тикланишига ҳам ҳар томонлама кўмаклашишга тайёрмиз ва оқибат натижада албатта шундай бўлади, деб ишонамиз».

КПССнинг, Совет давлатининг ХХРга нисбатан ана шу одилона, конструктив позициясини қардош социалистик мамлакатлар, коммунистик ва ишчи партиялар, барча прогрессив, тинчликсевар кучлар, шу жумладан хитой меҳнаткашлари ҳам тушуниб, маъқулламоқдалар.

* * *

ХКПнинг ярим асрлик мураккаб йўли шуни исботлайдики, фақат марксизм-ленинизмгина революционерларни ижтимоий ривожланиш объектив қонуниятлари ва тенденцияларининг равшан тушунчаси билан, дунёни тубдан ўзгартириш учун, социализм ва коммунизм қуриш учун курашда стратегия ва тактикани ишлаб чиқишга илмий ёндошиш услуби билан қуроллантиради. Марксизм-ленинизмга, пролетар интернационализмига садоқат коммунистлар бутун фаолиятининг муваффақиятини таъминлайди. Ва аксинча — жаҳон коммунистик ҳаракати отрядларидан бирортасининг ана шу принциплардан юз ўгириши эса, ана шу отрядни мағлубиятга маҳкум этади, бутун жаҳон коммунистлар армиясининг умумий ишига зарар етказади.

Хитойнинг интернационалчи коммунистлари революциянинг ғалабаси ва социализм йўлидан муваффақиятли олға бориш учун КПСС билан, Совет Иттифоқи билан, халқаро коммунистик ҳаракат билан бирлик муҳим аҳамиятга эгадир, деб доимо таъкидлаб келган эдилар. Хитой Коммунистик партиясининг 50 йиллиги кунида совет коммунистлари, совет кишилари хитой коммунистларининг, марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми ғояларини амалга ошириш учун курашиб, Хитой революциясининг ғалабаси учун, Хитойнинг тараққиёт ва социализм йўлидан олға бориши учун кучларини аямаган ва аямаётган барча кишиларнинг қаҳрамонлиги ва фидокорлигини муносиб равишда ҳурматлайдилар.

И. АЛЕКСАНДРОВ.

(«Правда» газетасининг 1 июль сони).

УМРИ МУҲИДДИНОВА Тошкентдаги «Учқун» трикотажчилик галантерея фабрикасида бир неча йилдан буён самарали меҳнат қилиб келмоқда. У ўзининг ишчанлиги, ширинсуханлиги билан коллектив ҳурматига сазовор бўлган. Суратда: коммунистик меҳнат зарбдори У. Муҳиддинова иш устида.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

БЕШ ЙИЛЛИК — ТЎРТ ЙИЛДА

«Ўзбекистон» номли кўн заводлари бирлашмаси республикамиз енгил саноатининг энг йирик, шу билан бирга истиқболли корхоналаридан биридир. Бирлашмада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми йил сайин ортиб бормоқда. Кўнчиларга мўъжизакор кимёгарларимиз ҳам катта ёрдам бермоқдалар. Кейинги йилларда кимёдан хилма-хил кўн, чарм маҳсулотлари яратилмоқда-ки, улар ўзининг чиройлилиги, пишиқ ва кўркамлиги, арзонлиги билан халқимизга манзур бўлмоқда.

Саккизинчи беш йилликнинг охирги йили бирлашмада сунъий чарм тайёрлайдиган йирик завод ишга туширилди. Завод коллективи ички резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланиб, маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш билан бирга унинг сифатини яхшилашга эришяпти. Ишлаб чиқариш планлари ой сайин ортиғи билан бажарилмоқда. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида пландан ташқари ўн минг сўмликдан зиёдроқ маҳсулот тайёрланди. Меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи 105 процент бажарилди. Бирлашманинг табиий кўн ва чарм ишлаб чиқариш корхоналарида ҳам иш суръати тобора жадаллашиб бормоқда.

Тайёрлов цехини корхонанинг юраги дейишади. Бу цехга қарийб 40 йилдан буён кўнчилик корхоналарида ишлаб келаётган кекса мутахассис Зиёд ака Абдуллаев бошчилик қилади. Цех ишчилари беш ойлик планни бирлашмада биринчилар қатори адо этдилар. Планга қўшимча кўплаб маҳсулот тайёрланди.

Ҳозир цехда юксак меҳнат кўтаринкилиги ҳукм сурмоқда.

—Янги беш йиллик планни 4 йилдаёқ бажаришга қарор қилдик,— дейди цех бошлиғи ўртоқ Абдуллаев.— Чкалов номли самолётсозлик заводининг фрезерчиси Альбина Девятованинг ватанпарварлик ташаббуси коллективимизнинг ҳар бир аъзосини янги-янги марраларни эгаллаш сари руҳлантириб юборди. Биз бу мажбуриятни бажаришда аввало меҳнат унумдорлигини ошириш резервларига таянамиз. Иш вақтидан, техника воситаларидан тўғри ва унумли фойдаланамиз. Ишчилар ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлашга катта аҳамият берамиз. Новаторлар ҳаракатини янада кенгайтирамиз. Улар ўтган йили заводга 180 минг сўмлик фойда келтиришди. Новаторларимиз бу йил ҳам меҳнат унумдорлигини оширишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишга ҳаракат қилмоқдалар.

Тошкентлик илғор ишчилар Альбина Девятова, Лидия Казанцева ва Евгения Губина ўртоқлар чақириғига жавобан бирлашманинг жуда кўп ишчилари беш йиллик планларини уч ярим-тўрт йилда бажариш тўғрисида янги социалистик мажбурият олдилар. «КПСС XXIV съезди номли бригада» номини олган ўртоқ Рауф Каримов бошлиқ бригада, тайёрлов цехининг ишчилари Раҳим Солихов, Баҳром Орифжонов, Мансур Жўрабеков, рандаловчи Леонид Извеков, Сергей Семакин, хомашё цехининг илғор ишчиси КПСС аъзоси Саидумар Мусаев сингари ўртоқлар шулар жумласидандир.

Ишчиларга маданий-маиший шароитлар яратиб бериш ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг муҳим шарти ҳисобланади. Корхона маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари бу соҳага жиддий эътибор бермоқдалар. Ишчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш, уларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш, бўш вақтларининг мазмунли ўтиши, яхши меҳнат қилишлари учун тегишли чора-тадбирлар кўрмоқдалар. Шу йилнинг ўтган ойлари ичида ишчи ва хизматчиларнинг катта группаси мамлакатимизнинг курорт ва санаторийларида дам олиб қайтдилар. Масалан, слесарь Беглов Осетияда, Завьялов Чинободда, Аҳмедов, Чортоқда, Исмоилов Грузия санаторийларидан бирида дам олди. Бундан ташқари ўнлаб ишчилар дам олиш уйларида хордиқ чиқарди. Бундан ташқари, бирлашма ҳузурида кечки профилакторий бор. Унда ҳар ойда 25 ишчи дам олади.

ОҲАНГАРОН ЮБИЛЕЙГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА

ОҲАНГАРОН. (ЎзТАГ). Ўзбек кўмирчиларининг шаҳри — Оҳангарон ўзининг 25 йиллигини нишонлашга тайёрланмоқда. Бу ерда бўлиб ўтган илмий-назарий конференция ана шу шонли санага бағишланди. Конференцияда индустриал марказ меҳнаткашларининг вакиллари ҳамда партия, совет, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари билан биргаликда Тошкентдан келган олимлар ҳам иштирок этдилар.

Конференцияда бир қанча докладлар тингланди. Докладларда Оҳангарон тарихи, унинг яқин келажакдаги ривожланиш истиқболлари ёритилди.

МЕЛИОРАЦИЯ ВА ПАХТА ҲОСИЛДОРЛИГИ

1-«ДАЛВАРЗИН» СОВХОЗИнинг директори Исмоил СОТВОЛДИЕВ БИЛАН СУҲБАТ

Биз ҳосилдорлик соҳасида эришилган ютуқлар билан мақтана олмаймиз. Ҳосилдорлик бундан ўн йил илгари қай даражада бўлса, ҳозир ҳам худди шундай турипти: 1960 йилда совхозимиз бўйича ҳар гектар ердан 21,3 центнердан пахта ҳосили олинган бўлса, 1970 йилда ҳам 21.6 центнердан хирмон кўтарилди.

Тўғри, совхозда пахта ҳосилдорлиги 1967 йилгача хийла кўтарилиб борди. Энг кўп ҳосил олинган 1964 йилда ҳосилдорлик 25,7 центнерга етди. Лекин кейинги уч йил мобайнида ҳосилдорлик пасайиб 1960 йилги даражага тушиб қолди. Учинчи бўлимда ҳосилдорлик 27,7 центнердан 19,2 центнерга пасайиб кетди.

Деярли ҳамма хўжаликларда ҳосилдорлик ёппасига кўтарила бошлаган ҳолда, бизда аксинча пасайиш юз берди. Айниқса, обҳаво жуда қулай келган, ҳамма баракали хирмон кўтарган ўтган йили совхозимизда планнинг бажарилмаганини ҳеч оқлаб бўлмайди. «Қолоқ», «планни бажармаган» деган сўзларни эшитиб бўйин эгиб юришдан ёмон нарса йўқ экан.

Бу йил совхозимиз коллективи КПСС XXIV съезди қарорларидан руҳланиб, пахтачилик соҳасида жиддий бурилиш ясашга, 4150 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 27,1 центнердан ҳосил кўтаришга, планга нисбатан ҳосилдорликни 2,7 центнер оширишга қарор қилди. Бу 11250 тонна пахта демакдир.

Хўш, совхозимиз коллективи нимага ишониб шундай юксак мажбурият олди? Бу мақсадга қандай йўл билан эришилмоқчи?

Албатта, пахта ҳосилдорлигини ошириш учун кўп тадбирлар кўрилиши лозим. Айниқса, бизнинг хўжалигимиз шароитида ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш кўпдан бери биринчи даражали вазифа бўлиб келмоқда, чунки ер ости сувлари жуда юзага чиқиб қолган. Масалан, 2-бўлимдаги биринчи бригаданинг 20 гектар ерига ер ости суви жуда юза тургани учун 1968—1969 йилда трактор ишлай олмай, ерга ботиб кетаверди. Шу сабабли 15 гектар ерга экин қилиб бўлмай қолди. Бундай мисолларни яна келтириш мумкин. Хўжалигимизда ер ости суви юза кўтарилиб, ер мелиоратив аҳволи ёмонлашган сари пахта ҳосилдорлиги ҳам пасайиб бораверди. Айниқса кейинги йилларда бу ҳол қаттиқ сезила бошлади.

Совхозимиз коллективи бу аҳволни кўриб қараб тургани йўқ, албатта. Ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш учун зарур тадбирларни кўриб келмоқда. Бундан уч йил илгари ер ости сувларини қочириш, мелиоратив аҳволини яхшилашга киришилди. Совхознинг айниқса учинчи, тўртинчи, қисман иккинчи бўлимларида ерлар жуда захлаб кетган эди. Шу бўлимларда вертикал дренаж қурилиб, ер ости сувларини қочириш чоралари қурилди. Ҳар бир дренажнинг чуқурлиги 60—70 метр, баъзилари 100 метргача боради. Қувурлар, электр билан ишлайдиган насослар ўрнатилди.

Ер остидан тортиб олинган сув шўр бўлмаса бемалол экинларни суғориш ва ичиш учун фойдаланиш мумкин. Шу тахлитдаги вертикал дренажлардан совхозимиз бўлимларида 21 таси қурилди. Ҳар бир дренаждан секундига 50—60, ҳатто 80—90 литргача сув чиқиб турибди.

Вертикал дренажлар қурилганига уч йил бўлай деб қолди. Дастлабки йили уларнинг фойдаси унча билинмади. Бу йилдан бошлаб ерларнинг мелиоратив аҳволи анча яхшилана бошлагани яққол сезилмоқда. Буни биз экинларнинг яхши ва соғлом ривожланаётганидан, ғўза кўчатларининг текислигидан кўриб турибмиз. Коллективимиз бу ишни янада кенг амалга ошириш мақсадида жон куйдириб ишлаган ирригаторлардан, область сув хўжалиги ходимларидан беҳад миннатдор.

Ҳали юқорида ер ости сувлари баланд кўтарилиб кетганидан тракторлар ишлай олмай қолди дедим. Ҳозир 2-, 3-, ва 4-бўлимларда тракторлар ботиб қоладиган ерлар қолмади, десак бўлади. Қурилган мелиоратив тадбирлар туфайли ер ости сувлари 2—2,5 метр пастлаб, экинларимизга салбий таъсир қилмайдиган даражага келиб қолди.

Ҳозир Абдураим Мирзааҳмедов бошлиқ звенонинг 90 гектар ердаги ғўзасидан 70 гектарида ғўза ҳозир қийғос кўсакламоқда. Улар 25 ўрнига 35 центнердан пахта оламиз, демоқдалар. Сетия Саидусмонов, 3-бўлимдаги Абдисамат Рафиқжонов бошлиқ бригадаларнинг ғўзаси кишининг ҳавасини келтиради.

Умуман, бу йил совхозимиз бўйича ғўзанинг ривожи ёмон эмас. Коллективимиз бултургига нисбатан ҳар гектар майдонда кўчатни 10 минг туп кўпроқ бўлишига эришди.

Мен бу йил 11250 тонналик хирмон кўтарамиз, дедим. Бу мақсадга эришиш учун ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилашдан ташқари яна бир қатор агротехника тадбирлари амалга оширилмоқда, ташкилий ишлар қилинмоқда. Масалан, бултур ғўза ягонаси 44 кунда ўтказилиб, чўзиб юборилган бўлса, бу йил анча қисқа муддатда ўтказилди. Биринчи суғориш бултургига нисбатан 10 кун олдин бажарилди. 1500 гектар ерга чигит гербицид сепиб экилди. Шу туфайли ўт кам бўлди. Ҳамма майдонга экиш билан бир вақтда ўғит солинди. Ерда ўт бўлмагани учун биринчи озиқлантириш ҳам қисқа муддатда ўтди. Айниқса бу йил тўла гектар учун қаттиқ кураш олиб борилди. Уватлар, йўллар ҳисобига 150 гектар ер қўшилди. Ҳар гектар ерда кўчатнинг тўла бўлиши учун курашилди. 510 гектар ерга «Тошкент-1» навли чигит экилди. 1800 гектар ерда ғўза тор қаторлаб ўстирилмоқда. Бунда 80Х20, 90Х20 схемаларидан ҳам фойдаландик.

Ҳали биз ўз хўжалигимизда ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш учун ҳамма чораларни кўрдик, деб айта олмаймиз. Бу соҳада қиладиган ишларимиз кўп. Ҳозиргача 1100 гектарда ернинг мелиоратив аҳволи яхшиланди. Яна 1500 гектар ерда мелиоратив ишлари олиб борилиши, ер ости сувлари пасайтирилиши лозим. Унинг лойиҳа ва сметалари тайёр. Тағин 18 та вертикал дренаж қурилиши керак. Лекин, бу ишнинг юришиб кетиши алоқадор юқори ташкилотларнинг ҳимматларига қараб турибди.

Бундан ташқари вертикал дренажларнинг ишини бир жойдан туриб бошқарадиган ҳолга келтириш зарур. Ер ости сувлари қай даражада турганига қараб, айримларини тўхтатиш, баъзиларини юргизиш ишлари бир жойдан туриб бажарилса яхши бўлади. Бу масала ҳам ҳал бўлгани йўқ.

Хуллас, хўжалигимизда ерларнинг мелиоратив аҳволини тузатишга қаратилган яхши иш бошланди. Бундан беҳад хурсандмиз, унинг натижалари бизни қувонтиряпти. Лекин бу ишни охирига етказиш биргина совхоз коллективига боғлиқ эмас: алоқадор ташкилотларга ҳам боғлиқ.

Бу яхши иш поёнига етказилиши керак!

ЎЗБЕКИСТОН ССР қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли сабзавотчилик, полизчилик ва картошкачилик илмий-текшириш институтининг ходимлари янги нав уруғлиқ етиштириш устида илмий-тадқиқот ишлари олиб боришмоқдалар. Суратда: янги нав сабзи уруғлари етиштирилаётган пайкалда.

Х. ХАИИТМУҲАМЕДОВ фотоси, (ЎзТАГ).

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БУКА. «Партия XIX съезди» колхозининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли Фарҳод Ҳайдаров бошлиқ звеносида ғўза қатор ораларига икки марта сифатли ишлов бериб, озиқлантириш тугалланди. Айни кунларда ёш ниҳолларни қондириб суғоришга алоҳида эътибор беріляпти.

Фарҳод ака бу звенога бошчилик қилгандан буён ҳосилдорлик 15 центнердан 25 центнерга кўтарилди. Азаматлар бу йил тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида ҳар гектар ердан 30 центнердан «оқ олтин» кўтариш учун барча тадбирларни кўришаяпти.

М. ПИРСИХОНОВ.

ЎРТА ЧИРЧИҚ. «Ленин йўли» колхозининг коммунист С. Рўзиматов бошлиқ участка «оқ олтин» усталари гектаридан 35 центнердан ҳосил кўтариш учун меҳнат қилмоқдалар. Ғўза қатор ораларига иккинчи ишлов беришни туғаллаб суғориш ишларини уюшқоқлик билан олиб боришмоқда. Бу ишларда Р. Дадабоев, Н. Мирзаев бошчилик қилаётган бригада азаматлари бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Т. ҚЎШОВ.

ҒАЛЛАНИ ЁНҒИНДАН САҚЛАЙЛИК

Областимиз ғаллакорлари бу йил 86 минг 792 гектар майдонда ғалладан мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кеча-кундузда далаларда пишиб етилган ғалла ҳосилини ўриб-янчиб олиш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Кўплаб комбайнлар ғаллазорларда жавлон урмоқда. Янчилган донни ғалла қабул қилиш пунктларига автомашиналар, тракторлар ва бошқа транспорт воситалари ёрдамида пешма-пеш ташилаётир.

Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йили ҳосилини ғаллакорларимиз мумкин қадар қисқа муддатларда ўриб-йиғиб олиш учун ҳамма тадбирларни ишга солмоқдалар. Шундай қизғин дамларда ғалла ҳосилини ёнғиндан сақлаш ва доннинг бир граммини ҳам нобуд бўлишига йўл қўймаслик ғалла ўрим-йиғимида қатнашаётган барча кишиларнинг энг муҳим ва шарафли вазифасидир.

Шуни айтиб ўтиш кераки, кўпгина ғалла етиштирадиган колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бу йилги етиштирилган мўл ҳосилни қисқа муддатларда саранжом-саришталаб олиш учун конкрет тадбирлар белгиладилар, уни изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Афсуски, ҳамма жойда ҳам ёнғинга қарши ишлар яхши ташкил этилмаган. Айрим хўжалик раҳбарлари ғаллани ва пичанни сақлаш жойларига яхши эътибор беришмаган. Пичан ва ғалла сақланадиган жойлар яқинида сув бўлишини таъмин этмаганлар. Ғарам қилинадиган жойлар атрофи тўсиқлар билан ўралмаган.

Ғаллазорларни ёнғиндан сақлаш учун асосан ғалла ўрим-йиғимида иштирок этадиган барча техника воситаларини ёнғин чиқмайдиган қилиб мосланган бўлиши, уларнинг тахт эканлигини колхоз ва совхозларда ҳамда «Ўзсельхозтехника» район бирлашмалари томонидан тузилган махсус комиссия текшириб кўриши керак. Ғаллазорлар атрофида, айниқса катта йўл ёқалари ва темир йўлга яқин жойларда 8 метр кенгликда ўриб олиниб, 3 метр кенгликда ҳайдаб қўйилишини таъминлаш зарур. Бу даврда пишиб етилган ғаллазорларда ёнғин чиқмаслиги олдини олиш учун постлар ташкил этиш, постлардаги кишиларни турли хабар қилиш воситалари билан таъминлаш шарт. Ўрим-йиғим даврида қуруқ бегона ўтларни ва бошқа шох-шаббадаларни ғаллазорлар атрофида ёқиш таъқиқланади.

Вақтинча қурилган дала шийпонлари, автомашина, трактор, комбайнлар ҳам ғаллазордан камида 100 метр узоқликда бўлиши керак.

Машиналарга ёқилғи қуйиш даврида уларнинг моторини ўчиришга жиддий эътибор бериш, бундай тадбирни камида ғалла майдонларидан 15 метр узоқликда амалга ошириш лозим. Ғаллакорларга овқат тайёрлайдиган ошхоналар ҳам ғалла майдонларидан камида 100 метр узоқроққа жойлаштирилиб, атрофи ҳайдаб қўйилишини таъминлаш, овқат пишириб бўлингач, олов қолдиқларини ўчириб ташлашни унутмаслик керак.

Ғалла ўрим-йиғимида ишлаётган ҳар бир ғаллачилик бригадасида трактор плуги, ёнғин чиққан тақдирда бу плуг ёрдамида ўт чиққан ғалла майдонини бошқа ғаллазорлардан дарҳол ҳайдаб ажратиб қўйилади. Бундан ташқари темир белкураклар, супургилар билан тўла таъминланган бўлиши керак.

Шунингдек, хирмон, сомон ғарамланадиган жойлар ҳам белгиланган қоидаларга мувофиқ бўлишини таъминлаш зарур.

Ёнғинга қарши кураш тадбирларининг ҳаммасини ўз вақтида амалга оширган тақдирда наттакатта майдонларда етиштирилган, ғалланинг бир донасини ҳам нобуд қилмай йиғиштириб олишга эришамиз.

Ғалламизни нобуд бўлишдан, айниқса, ёнғиндан сақлайлик. Бунинг учун нимаики зарур бўлса, барчаси амалга оширилсин.

МОҲИР ҚУРУВЧИЛАР

ЎРТА ОСИЁ Нефть-газ саноати министрлигига қарашли 1-қурилиш бошқармасининг Абдукарим Абдувоҳидов прорабლик қилаётган қурувчилари шу кунларда Оқтепа массивида қурилиш ишларини жадал олиб боришмоқда.

Улар яқинда битта 40 квартирали уйни қабул комиссиясига «яхши» баҳо билан топширдилар. Иккинчи 40 квартирали турар-жой биносида эса пардозлаш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Моҳир қурувчилардан Н. Содиқов, Ю. Пенков, В. Мугинова, Ж. Умаров кабилар смена нормасини 150—160 процентдан адо этиб, коллектив ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

О. НИЕЗОВ.

САВДО АЪЛОЧИСИ

Бундан йигирма уч йил бурун магазин мудири Зоҳид Самиғжонов ёнига ўн етти-ўн саккиз ёшлардаги ўрта бўйли, қорачадан келган йигитча кириб келди. Саломаликдан кейин уялибгина гап бошлади:

— Савдо ишига қизиқаман, шунинг учун...

Мудир у билан анча вақт гаплашди. Оилавий аҳволи, қаерда ўқишини суриштирди.

Эртасидан бошлаб дўконда шогирд бўлиб ишлай бошлади. Меҳнатсеварлиги, хушмуомалалиги билан коллектив ўртасида ҳурмат қозона борди.

Ҳа, биз таърифлаётган магазинга бир вақтлари шогирд бўлиб келган ҳозирги директор ўринбосари Ғиёс Султонов кўп йиллик меҳнати эвазига эл ҳурматига сазовор бўлди. Ширинсуханлиги, катталарга ҳурмат, ёшларга меҳрибон бўлганлиги учун ана шундай мартабага эришди.

Ғиёс меҳнат қилиш билан бирга ўз билимини оширди. Магазинда ишлаб туриб кечки ёшлар мактабида ўқиди, ўнинчи синфни битирди, савдо институтини сиртдан ўқиб тамомлади.

1958 йил унинг ҳаётида унутилмас воқеа бўлди. Ғиёс Султоновга «Совет савдоси аълочиси» деган шарафли ном берилди. Бу ҳурмат уни яна ҳам яхшироқ ишлашга, савдо планларини бажаришда жонбозлик кўрсатишга, ўз касбига муҳаббат билан қарашга руҳлантирди.

Яқинда эса коммунист Ғиёс Султоновга Меҳнат Қизил Байроқ орденини қабул қилиб олар экан, совет савдоси ходими номини шараф билан оқлаш, харидорлар талабини ҳамма вақт қондириш, савдо маданиятини юқори поғонада тутиш, эл хизматига муносиб бўлишга яна бир бор сўз берди.

Райпишчеторг коллективи ҳам, у ишлаётган магазин ходимлари ҳам Ғиёс Султонов меҳнатига яраша шундай олий мукофот билан тақдирланганидан хурсандлар. 48-магазин аҳолига хизмат қилишда коммунистик меҳнат коллективи номини олган ва шу номни ҳамиша оқлаб келаётган коллективлардан. Савдо планлари ой сайин, квартал сайин ошириб бажарилади. Бу ерга келган харидорлар ҳамма вақт мамнун бўлиб кетадилар. Магазин деворларида юқори ташкилотларнинг шу коллективни тақдирлаб берган дипломлари, мақтов қоғозлари осиғлиқ. Бу ютуқларда орденли савдо ходими Ғиёс Султоновнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

М. МИРЗАЕВ.
Октябрь райони.

ИЛМИЙ-АТЕИСТИК КЕЧА

Яқинда Оржоникидзе районидаги «Правда» колхозида илмий-атеистик мавзудаги савол-жавоб кечаси бўлиб ўтди.

Область партия комитети лекторлар группасининг ташаббуси билан ўтказилган бу анжуманда республикамизнинг кўзга кўринган олимлари қатнашдилар. Медицина фанлари доктори, профессор О. Шокиров, медицина фанлари кандидати Н. Икромова, медицина фанлари кандидати М. Турсунов ва бошқалар колхознинг кўпгина бригадаларида бўлиб, совет медицинасининг сўнгги ютуқлари ва эски диний урф-одатларнинг зарарлари ҳақида колхозчилар билан суҳбат ўтказдилар.

Шундан сўнг лекторлар колхоз болалар комбинатида, қишлоқ касалхонасида врачларга турли мавзуларда маслаҳатлар беришди. Айниқса уларнинг колхоз радиоузели орқали эшиттирган суҳбатлари барчага манзур бўлди.

— Хўжалигимизда,— дейди колхоз партия ташкилоти секретарининг ўринбосари А. Ирсметов,— бундай илмий-атеистик кечалар кишиларимизнинг онги ва ҳулқ-атворидаги эскилик қолдиқларини тугатишда муҳим аҳамият касб этмоқда.

А. ФОЗИЛОВ.

ҚУВНОҚ ЧЕҲРАЛАР

Хушманзарали боғ қўйнида кичкинтойлар ўйнаб-кулиб юришибди. Уларнинг нурафшон, беғубор чеҳраларига ҳавас билан боқдик. Тўрт нафар болалар боғда боғбонлик қилишмоқда. Улар чамандек очилган гулларни парваришлаб, ариқларга зилол сув тарашарди. Қизалоқлар эса опалари билан ҳовлига сув сепиб, супуришмоқда. Радио карнайидан ёшликни куйловчи оҳанграбо қўшиқ янграб турибди. Бу ёшлар Бўка шаҳридаги 5-болалар уйида тарбия олишмоқда.

Ишком тагида 15 ёшлардаги икки қиз китоб ўқиб ўтиришарди. Уларни гапга тутдик.

— Мен асли пискентликман, — дейди Ҳамида Абдурашидова. — Ота-онамдан ёш етим қолдим. Ўн йилдан бери шу ерда яшамоқдаман. Биз етим-есирларга шунчалик ғамхўр бўлиб яхши яшашимиз пухта билим эгаллашимиз учун имкониятлар яратиб берган партиямизга ташаккур. Бу ерда каттакон ётокхона, шифохона, кутубхона, ошхона, физкультура ва спорт кабинетлари ихтиёримизда. 3-Уйғур номли мактаб қўйнида таълим олмоқдамиз. Бизга атрофлича билим бераётган муаллимларга, жафокаш тарбиячиларга минг раҳмат.

— Болалар уйига яқинда келдим,— гапга қўшилди Шавкат Гильманов.— Меҳрибон тарбиячилар мени ўз ўғилларидек очиқ чеҳра билан карши олишди. Яхши ҳаёт кечирмоқдамиз. Дарсдан бўш вақтларда радио тинглаб телевизор томоша қиламиз. Вақти-вақти билан Тошкент шаҳрига қўшни районларга экскурсияларга чиқиб, самарали меҳнат қилаётган ота-оналаримиз, ака-опаларимиз билан қизиқарли учрашувлар ўтказиб турамиз.

Болалар уйида 250 бола тарбия олмоқда. Уларнинг ҳар бир куни мароқли ўтаяпти. Бу ерда спортнинг барча турлари бўйича кабинетлар мавжуд. Ёшлар шанба ва якшанба кунлари ўқишдан бўш вақтларида физкультура ва спорт билан шуғулланишмоқда. Ёш спортчилардан Валерий Пастельгин, Коля Черновец, Валерий Кум, Вася Пенлар кўп йиллардан бери волейбол, баскетбол ва бокс бўйича ўтказиладиган мусобақаларда қатнашиб, болалар уйи спортининг довруғини кўтариб келишмоқда.

— Тошкентдаги электр-техника заводи коллективи оталиғидамиз, — дейди болалар уйининг директори Анвар Сарваров.— Завод директори Вадим Григорьевич Мошкарев бошлиқ заводнинг ишчи ва хизматчилари бизларга ҳар жабҳада ёрдим қўлини чўзишмоқда. Улар вақти-вақти билан ҳузуримизга келиб, бу ерда тарбия олаётган ўғил-қизларимизнинг ҳолидан хабар олиб туришади. Қизиқарли суҳбатлар ва лекциялар билан чиқишади. Ҳозир 130 бола заводнинг «Маяк» пионер лагерида мириқиб дам олмоқда. Бу ўринда Бўка районидаги Жамбул номли колхоз аъзоларининг ҳимматини ҳам айтиб ўтмоқчиман. Кўп йиллардан бери колхоз территориясида очилган болалар лагери ихтиёримизга топшириб қўйилган. Колхоз маъмурияти лагерь қўйнида дам олаётган 40 болага моддий ва маънавий ёрдам бериб турипибди.

Болалар уйининг аҳил коллективи етим қолган ҳар бир ўғил-қизга ғамхўр бўлмоқда. Жонкуяр мактаб директори Маҳфуза Норматова, шифокор Евелина Ивановна Лян, бош тарбиячи Раҳмат Каримов, тарбиячилардан Бодомой Шокирова ва Валентина Савиналарнинг номини ёшлар иззат-ҳурмат билан тилга олишади. Бу тадбиркор педагог ва тарбиячилар ёшларга пухта билим беришда жон фидолик кўрсатишмоқда. Болалар уйида яшаётган ўғил-қизлар ўз ота-оналаридек меҳрибонлик кўрсатаётган тарбиячи ва муаллимлардан миннатдор бўлишмоқда.

И. ЮСУПОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ҚАРДОШ МОНГОЛИЯ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ МИННАТДОРЧИЛИГИ

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). Дзабхан аймогининг маркази Улясутай шаҳрида 10 йиллик мактаб комплекси фойдаланишга топширилди. Мактаб биносини совет бинокорлари қуриб бердилар. Таълим корпуси билан бир қаторда бу комплексда тўла-тўкис жиҳозланган интернат, спорт зали, кутубхона ва ўқитувчилар учун шинам уйжойлар бор. Халқ революциясининг 50 йиллиги муносабати билан Совет ҳукумати монгол халқига совға тариқасида топширган тўққиз объектнинг сўнггиси ана шу мактаб биносидир.

Тантанали маросимда Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари С. Лувсан ва СССРнинг Монголия Халқ республикасидаги элчиси С. Н. Шчетинин нутқ сўзладилар.

Ана шу шонли байрам арафасида шу хилдаги мактаб комплекслари Цэцэрлэг, Олтой, Барун-Урт ва Даланзадгад аймоқ марказларида ҳам монголиялик дўстларимизга топширилди. Мурэн ва Чойбалсан шаҳарларининг аҳолиси замонавий ускуналар билан жиҳозланган касалхона ва поликлиникага эга бўлди. Чегарадаги Алтан-Булак шаҳрида революция музейининг икки қаватли биноси қурилди. Совет ва монгол рассомлари музей экспозициясини биргаликда тайёрладилар. Монголия Халқ Республикаси пойтахтининг болалари учун сутли таомлар ошхонаси қуриб берилди.

СССРдан келган бинокорлар бир қанча аймоқларда ва Улан-Баторда халқ революцияси 50 йиллиги шарафига қуриб берган объектлар, деб ёзади «Монголия янгиликлари» газетаси, совет кишиларининг самимий қардошларча ёрдамини ифода этган ёрқин далил бўлди.

СОМАЛИНИНГ пойтахти Могадишо Ҳинд океанининг Африка қирғоғидаги энг гўзал шаҳарлардан бири ҳисобланади. Шовқинли шаҳарнинг кўчаларида доим ҳаёт қайнайди.

Суратда: пойтахтнинг марказий қисми.

С. Кулик фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ГДР МОТАМ ТУТМОҚДА

БЕРЛИН, 30 июнь. (ТАСС). Совет космонавтлари Г. Добровольский, В. Волков ва В. Пацаевлар фожиали ҳалок бўлганликлари муносабати билан Германия Демократик Республикасининг жамоатчилиги чуқур мотам тутмоқда.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Хонеккер, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг раиси В. Штоф, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари бугун СССРнинг ГДРдаги элчихонасига келишди. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Хонеккер СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимовга мурожаат қилиб, оғир мусибат муносабати билан Германия Бирлашган социалистик партияси раҳбарлиги номидан КПССга ва унинг Марказий Комитетига, СССР ҳукумати ва совет халқига, ҳалок бўлган космонавтларнинг қариндош—уруғларига чин кўнгилдан ҳамдардлик билдирди. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети, партиянинг ҳамма аъзолари ва республикамизнинг бутун халқи, деди у, космос қаҳрамонларини —космонавтлар Георгий Добровольский, Владислав Волков ва Виктор Пацаевларнинг ҳалок бўлганликларига жуда қайғурмоқдалар. ГДР раҳбарлари ҳамдардлик дафтарига ўз сўзларини ёзиб қўйдилар.

Бошқа демократик партиялар ва оммавий ташкилотларнинг раҳбар арбоблари ҳам чуқур ҳамдардлик изҳор қилдилар.

МАРКАЗИЙ РАЗВЕДКА БОШҚАРМАСИ БОШЛИҒИНИНГ ВИЗИТИ

ВАШИНГТОН, 30 июнь. (ТАСС). Тель-Авивдан олинган хабарларга кўра, АҚШ марказий разведка бошқармасининг директори Ричард Хелмс ўн иккита «маслаҳатчиси» билан бирга ҳозирги вақтда Исроилда турибди. Исроил маъмурлари шу визит тўғрисидаги хабарларга жорий этган қаттиқ цензурага қарамай, Хелмснинг Исроилда бўлиши тўғрисидаги хабар Америка матбуотига силқиб ўтди.

ЮПИ агентлигининг хабар беришича, МРБ директори бош министр Г. Меир билан, мудофаа министри Даян билан ҳамда ташқи ишлар министри Эбан билан махфий музокаралар олиб борган. Бу музокаралар чоғида Бирлашган Араб Республикасидаги ҳамда араб Шарқининг бошқа мамлакатларидаги аҳвол кўриб чиқилган.

Матбуотнинг берган шарҳларига кўра, Исроил разведка хизматлари қўпорувчилик фаолиятини АҚШнинг Яқин Шарқдаги режалари билан координациялаш Хелмснинг Исроилга қилган визитининг асосий вазифаларидан биридир.

ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДА

ФАРЗАНДЛАР УЧУН

Яқинда Қибрай қишлоқ марказида 140 ўринли болалар боғчаси кичкинтойларини ўз бағрига олди. Болалар боғчасини «ПМК-3»нинг азамат қурувчилари бунёд этдилар.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

Хўжалик ва саноат моллари билан савдо қилувчи янги магазин байтқўрғонликларнинг узоғини яқин қилди. Қишлоқнинг «Ҳосилот» участкасида ишга туширилган бу магазин шинам ва кўримли қурилган.

ЯНГИ АГРЕГАТ

Паррандачиликни ривожлантириш йўлида қўпгина ишлар механизациялашмоқда. Яқинда Бўстонлиқ паррандачилик фабрикасида беда уни тайёрловчи агрегат ўрнатилиб, ишга туширилди. Унда кунига 1500 килограммгача беда уни тайёрлаш мумкин. Натижада қўл меҳнати камайиб, маҳсулот таннархи анча арзонлашди.

А. ФОЗИЛОВ.
И. РУСТАМОВ,

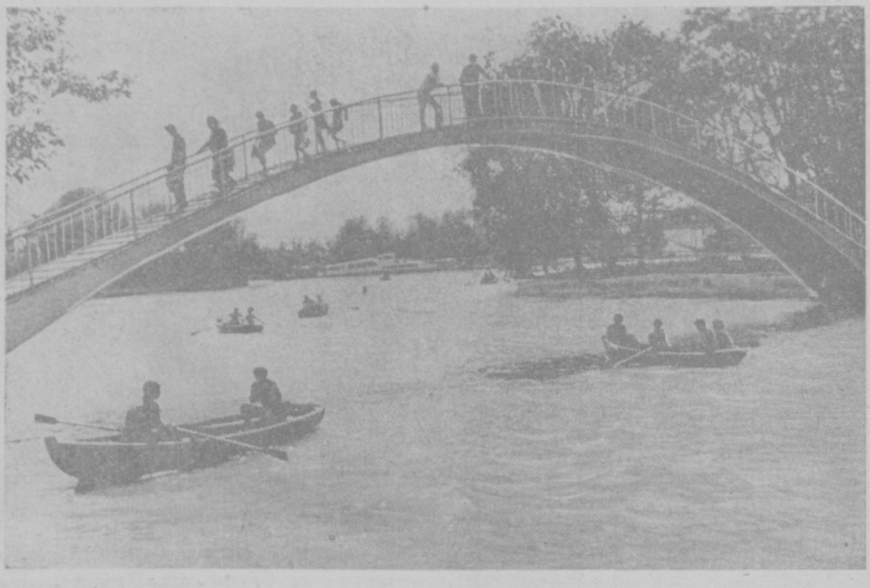

ҲАРОРАТ қирққа яқинлашган айни кунларда соя-салқин боғда дам олишга ёки муздек сувда чўмилишга не етсин. Ана шундай оромгоҳ масканлардан бири В. И. Ленин номидаги Комсомол парки ҳар куни эртадан кечгача одамлар билан гавжум. Айниқса кўл ўртасидаги орол ҳордиқ чиқарувчиларнинг энг севимли жойи.

Суратда: оролга ўтадиган кўприк ва кўл манзараси.

М. Нуриддинов фотоси.

20 ЙИЛ ЖУДОЛИКДАН СЎНГ

Кеч кузда 4-«Охангарон» совхозидаги тракторчиларнинг дала вагончасида тўнашга тўғри келди.

Чўл узра кузнинг намхуш шабадаси эсиб юрибди. Осмонда сузаётган тўп-тўп қора булутлардан гоҳо йирик-йирик ёмғир томчилари тушади. Вагончада эса ҳамма нарса саранжом, Чўян печдан бир меъёрда ҳарорат таралиб турибди, транзистор қандайдир шарқ куйини хиргойи қиляпти. Вагонда яшовчилар — бир-бирига жуда ҳам ўхшаш икки йигит мени дастурхонга таклиф этишди. Овқатлангач, бир пиёла чой устида суҳбатимиз бошланди. Мен йигитлардан «ака-укамисиз» деб сўрадим. «Ҳа, биз бир эмас икки бор туғишган ака-укалармиз» дейишди улар.

Буни қандай тушунса бўлади?

...Улар 1946 йил ота-онадан ажралдилар. Аввал ота, бир неча кундан кейин эса она дунёдан кўз юмди. Болаларнинг энг каттаси Йўлдош 14 ёшда, ўртанчаси Ортиқ 7, кенжа Қўшоқ эса 5 ёшда эди. Улар яшайдиган уй Ақча қишлоғининг энг чеккасида бўлгани учун уларга одамлар кам эътибор қилишарди. Ҳар замонда кимдир иккита нон ва бир товоқ сут ташлаб кетарди. Болалар ўз тирикчилигини ўзлари қилишда Йўлдош билан Ортиқ саҳарлаб елкаларига хуржунни тақлаб тоққа кетишарди. Тоғдан аччиқ олмалар, олча ва бошқа мевалар териб келиб, уйда кўзи тўрт бўлиб кутаётган укаларини хурсанд этишарди. Тоғ дарёсидан балиқ тутиб келтиришганида уйда байрам эди.

Шундай кунларнинг бирида уйда ёлғиз қолган Қўшоқ ўзи бирон нарса топиш хаёлида кўчага чиқди. У уйларидан узоқ бўлмаган жойдаги тутдан тўйиб егач, сўқмоқ йўлдан тоққа кўтарилди. Кечгача дарахтзор ва чакалакларда мева териб, йўлни йўқотиб қўйди. Қўшоқ икки кун оч—наҳор юриб, уйини излади. Қоқ пешин пайтида буғдойзор четида хушини йўқотиб йиқилди.

У кўзини очса тепасида нотаниш эркак ва аёл, бегона уйда ётибди. Улар Қўшоқни овқатлантириб, илиқ сут ичириб қорнини тўйғазишди. Шундан сўнг бола яна уйқуга кетди. Шу ётганича анча кун хаста бўлиб қолди.

Кунлар ўтган сайин Қўшоқ янги хонадонга кўника борди. Янги отаси ва онаси уни жуда яхши кўрар, болани овутиш мақсадида эртак айтиб беришдан эринишмасди. Қўшоқ улардан акаларининг қаердалигини тез-тез сўрар, улар эса акаларинг шаҳарда ўқишяпти, яқин орада қайтишади, дея юпатишарди.

Орадан 15 йил ўтди. Қўшоқ саккизинчи синфни тугатди. Сўнг шоферлар мактабида ўқиб чиқиб Ленинобод область Шайдан районидаги нефть базасида шоферлик қила бошлади.

Иссиқ ёз кунларининг бирида ота бевақт вафот этди. Оиланинг каттаси Қўшоқ бўлиб қолди. Қолган болалар ҳали мактабда ўқишар, Ҳасан ва Ҳусан олтинчи, Тоҳир билан Зуҳра эса бешинчи синфда эдилар.

Бир куни Қўшоқ туш кўрди. Уйларининг яқинидаги азим тут дарахтини чақмоқ куйдириб юборибди. Сўнг кўзига айвонда ўйнаб ўтирган Йўлдош ва Ортиқ кўринди. Уйқуси учиб кетди, эрталабгача мижжа қоқмади. Эрта билан тургач, онаси Адолат опага тушини айтди. Она хазин жилмайиб, ҳаммасини бир бошдан сўзлаб берди.

— Ўғлим, марҳум отанг қариндошиникидан қайтаётиб, сени хушсиз ҳолда топиб олганига яқинда ўн етти йил тўлади. Ўша вақтда биз Мингберди ака билан ўн икки йил бирга ҳаёт кечирган эдик. Лекин, фарзандимиз бўлмаган. Ота-онангни суриштирдик, лекин дарак топмадик.

Сен бизнинг хонадонга бахт олиб келдинг. Икки йилдан сўнг уканг ва синглинг туғилдилар. Шу уйда вояга етдинг. Мен сени тўнғич ўғлим сифатида яхши кўраман, агар тушингга ота уйинг ва акаларинг кирган экан, уларни жуда қўмсаган эконсан, майли, изла, излайлик, толе ёр бўлсин!

Қўшоқ акаларини излаш важидан районлараро автолавканинг шофери бўлиб ишлай бошлади. У суткалаб турли қишлоқларни кезар, кўпинча Камчиқ довонидан ошиб Ўзбекистон территориясига ўтар, тепа шохлари баланд тут дарахтини излар эди...

— Қўшоқ йўқолиб қолганида, — деб гапга аралашди Ортиқ, — биз уни тоғда йўқолиб қолиб ўлганга чиқарган эдик. Бутун қишлоқ билан бир неча кун изладик. Тополмагач, умидимизни уздик. Ўшандан буён йигирма йил ўтди...

Бир куни кечқурун уйимизга ҳамқишлоқ Баҳром ака кириб келди. У бугун эрталаб Теловдаги бозорда менга жуда ўхшаш шофер йигитни учратганини, фақат у 10—12 ёш кичик эканлигини айтди. Қадам олиши, товушлари — худди сенинг ўзинг, ҳатто пиёлани ҳам сенга ўхшаб ушлайди, деди Баҳром ака ва ёзиб олган машина номерини менга узатди.

Биз машина Ленинобод областидаги районларнинг биридаги автохўжаликка қарашли эканини билиб олдик. Эртаси куни шофернинг уйини топдик. Лекин у уйида йўқ эди, ишда экан. Қўшоқнинг онаси Адолат опа бизни илиқ қарши олди, танийди. Сўнг дастурхон устида ҳамма гапни айтиб берди.

Қўни-қўшнилар йиғилишди, меҳмондорчиликка таклиф этишди. Эртаси куни Қўшоқ келди. Бир-биримизни кўргандаги қувончни сўз билан ифода қилиш қийин, албатта. Қўшоқ дарров ҳавотирлик билан «ўша тут дарахти омонми»? деб сўради. «Унга нима ҳам қиларди, — жавоб бердик биз, — соғ-саломат, қуш уялари эса ҳозир битта эмас, бирнечта.

Шу тарзда Бадалхонда меҳмон бўлгач, Адолат опани оиласи билан уйга таклиф қилдик. Икки кундан кейин Қўшоқ кўзида ёши билан ўша азим тут дарахтини эркалаб, кафтлари билан силамоқда эди...

Тез кунда у Бадалхонга қайтиб кетди. Орадан уч йил ўтгач, Ҳасан ва Ҳусан мактабни тугатганларида Қўшоқ энди буткул биз билан яшай бошлади. Ҳозир ҳам онасининг уйига тез-тез бориб туради. Улар ҳам келишади.

Ҳасан билан Ҳусан бир неча йил биз билан яшаб, Олмалиқдаги Тошкент олий ўқув юрти филиалини тугатишди. Шундай деб ҳикояларини туғаллашди Қўшоқ билан Ортиқ...

Эрталаб турсам, вагонда ҳеч ким йўқ, Ҳавонинг кечаги тунлигидан асар ҳам қолмаган. Деразадан қуёш нурлари хонага ёруғлик сочиб турибди. Мен стол устида тайёрлаб қўйилган дастурхонда нонушта қилгач, поездга чиқиш учун Ақча станциясига йўл олдим. Далада ишлаётган трактор кабинасидан Қўшоқ бошини чиқариб «оқ йўл, келиб туринг бизникига» деб қўл силкиб қолди. «Сенга ҳам бахт ёр бўлсин», — ҳаёлимдан ўтказдим мен.

Ҳозир уч ака-ука — Йўлдош, Ортиқ ва Қўшоқ Аҳмедовлар 4-«Оҳангарон» совхозининг биринчи бўлимида тракторчи бўлиб ишлашмоқда.

В. УРИЦКИЙ.

Студентлик—олтин давр

Кенг дала ўртасида чор атрофи очиқ чойхона. Оқшом. Янгича қурилган студентлар чойхонаси йигит-қизлар билан тўла. Столларда ёз неъматлари. Ғир-ғир эсаётган ёқимли шабада гўё кечага атаб буюртирилгандек — шеърият шайдоларига алоҳида бир кўтаринки кайфият бахш этмоқда. Чойхона ёнбағрида эса улкан ойнаванд бино — В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети.

— Дўстлар, мана, меҳмон ва мезбонларимизнинг ҳаммалари жамулжам бўлишди. «Ёшлик», «Бахт ва муҳаббат» мавзуидаги конкурс-кечамизни очиқ, деб эълон қиламиз.— 4-курс толибаси И. Фозилова кечани шу сўзлар билан бошлади.

Куй ва қўшиқ янгради. Қўшиқдан сўнг Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Ҳалима Худойбердиеваларнинг шеърлари янграйди.

Университет доцентлари А. Ҳожиаҳмедов, М. Ҳасанхўжаев ва шоира Ҳ. Худойбердиевалар жюри ҳайъати этиб сайлангач, ёш қаламкашлар ўзларининг конкурсга муносиб энг яхши шеърларидан ўқиб беришди. Деярли биронта шеър бўлмадики, у тингловчилар қалбига ҳаяжон бахш этмасин. Ҳар бир сатрдан, ҳар бир сўздан ёшлик ва муҳаббат нафаси уфуриб турибди...

Университет филология факультетининг сиртқи бўлим 4-курс студентлари уюштирган конкурс ниҳоясига етди.

3-курс студенти Султон Пўлатовнинг бахтимиз учун курашганларга бағишланган — «Онага» сарлавҳали шеъри ҳаммага манзур бўлди. Жюри раиси Ҳалима Худойбердиева мазкур асар муаллифига биринчи ўрин берилганлигини эълон қилди. Иккинчи ўрин 2-курс толибаси Адиба Қодировага «Умидвор кўзлардан қочайин қайга» шеъри учун берилди. Конкурс ғолибларига эсдалик мукофотлари ҳам топширилди.

Студентлик—олтин давр, дейишади. Университет «Бахт» чойхонасида ўтказилган шеърият кечаси ҳам бунинг далили бўлди.

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

ФРАНЦУЗ ЮМОРЛАРИ

ФАРҚ

Бир ёш солдат касалхонага бош оғриғи билан мурожаат қилди.

— Ҳеч нарса бўлгани йўқ,—деди майор,—икки дона аспириндан қабул қилсангиз, бош оғриғингиз таққа тўхтайди. Граждандлик пайтида ҳам шундай бўлмағур баҳона билан менга келармидингиз?

— Йўқ, —деди солдат,— мен сизни чақиртирган бўлар эдим.

ТАСОДИФ

Икки солдат отиш машқини ўтказарди, лекин қанча уринишмасин нишонга тегизолмас эди.

Бир ёш офицер улар ёнидан ўтаётиб тўхтади, Ўқлари нишонга тегмаётганини кўргач, жиддий оҳангда деди:

— Уялмайсизларми! Яхшилаб нишонга олмасдан отманг. Мана қаранглар.

У солдатлардан бирининг милтиғини олиб, нишонга узоқ муддат мўлжаллаб туриб отди. Лекин ўқ нишоннинг ўнг томонидан ўтиб кетди.

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ энг кекса билим юртларидан бири — Тошкентдаги Охунбобоев номли медицина техникуми ташкил топганига яқинда эллик йил тўлди. Шу ўтган давр мобайнида билим юрти жуда кўплаб малакали медицина кадрлари тайёрлаб чиқарди. Ҳозир улар турли даволаш муассасаларида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Суратда: билим юртининг тиш протезлаш кабинетида. Врач Х. Абдураҳмонова (ўнгдан биринчи) бўлажак шифокорлар билан амалий машғулот пайтида.

А. ТЎРАЕВ фотоси.

ФАН КУНЛАРИ

Шаҳарда бўлиб ўтган фан кунларида республикамизнинг йирик олимлари иштирок этдилар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти О. Содиқов, академик М. Набиев, химия фанлари доктори М. Асқаров ва бошқа олимлар шаҳарнинг бир қатор корхоналарида бўлдилар. Пировардида олимларнинг шаҳар активи ва новаторлари билан учрашувлари бўлиб ўтди. Бу учрашувда фан муваффақиятларидан ишчиларга ҳикоя қилиб берилди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ,
Чирчиқ шаҳри.

СПОРТ

ЎҚУВЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ

Ўзбекистон мактаб ўқувчиларининг XXII спартакиадаси қизғин мусобақалар билан ўтмоқда.

В. И. Ленин номли пионерлар саройида шахматчилар беллашишмоқда. Ҳозирча икки тур ўйналди. Тошкентнинг ёш шахматчилари Қорақалпоғистон ўқувчиларини 7,5:0,5 ҳисобида, Тошкент области командаси эса қашқадарёликларни 7:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Учинчи турда пойтахт шахматчилари билан областимиз вакиллари ўзаро учрашишди. Бу учрашувда ҳозирча уч ўйин кечиктирилган ҳолда 4,5:0,5 ҳисобида тошкентликларнинг қўли баланд келиб турибди.

Ёш футболчиларнинг ўйинлари ҳам қизиқарли ўтмоқда. Бунда кўпгина кутилмаган натижалар қайд қилинаётир. Республикамизнинг бошқа областларида ҳам лаёқатли чарм тўп усталари етишиб чиқаётганлигини кўриш мумкин. Ўтган тур натижалари ана шундан далолат бериб турибди: Тошкент—Қашқадарё — 0:0, Тошкент—Бухоро — 2:1, Тошкент области—Фарғона 1:0, Тошкент области — Наманган—0:2.

Стол теннис мусобақаларида тошкентликлар рақибларини осонликча енгишмоқда. Жумладан қизлар мусобақасида пойтахтликлар Фарғона ва Наманган теннисчиларини мағлубиятга учратишди. Ўсмирларимиз ҳам ана шу область командаларини йирик ҳисоб билан ютишди.

Ўқувчилар спартакиадасининг тантанали очилиш маросими 4 июль куни Тошкентдаги «Спартак» стадионида бўлади.

„ЗВЕЗДА“ ОЛДИНДА

«А» класси иккинчи лига командалари (бешинчи зона) ўртасида Пермнинг «Звезда» футболчилари ягона пешқадам бўлиб туришибди. Улар кейинги турларда сафарда ўйнаган бўлишларига қарамай фақат ғалаба қилмоқдалар. Бу коллектив олдинги турда Жамбул шаҳрида асосий рақиби «Олатов»ни енгган бўлса (1:0), кейинги матчда «Политотдел»дан икки очко олди. Политотделликлар пешқадам киритган иккита тўпга бир тўп билан жавоб бердилар. Ҳозир «Звезда» мавсум бошидан буён мағлубиятга учрамаган ягона коллектив бўлиб турибди. Иккинчи ўриндаги Жамбул футболчилари пермликлардан саккиз очко орқада бормоқдалар. Улар фақат пешқадамга ютқазишди. Кейинги турда «Олатов», «Нефтяник» (Тюмень)ни енгди — 1:0.

Ўзбекистон командалари орасида «Янгиер» футболчилари олдинда боришмоқда. Янгиерликлар илгариги турда Термизда меҳмон бўлиб ғалаба қозонган эдилар — 2:1. 29 июнь куни бўлган турда қўриқ ер футболчилари дам олди. Кировободга борган «Зарафшон» маҳаллий «Динамо»дан 0:2 ҳисобида енгилди. Республикамизнинг икки вакили «Автомобилист» ва «Нефтяник» (Фарғона) учрашувида термизликлар бир тўп билан меҳмонларни мағлубиятга учратишди. Навбатдаги тур мусобақалари 3 июль куни ўтказилади.

СТАМБУЛ ГИЛАМИ УСТИДА

Туркиянинг Стамбул шаҳрида эркин курашдан ўтказилган халқаро турнирда қатнашган беш совет спортчисининг ҳаммаси мукофотли ўринларни олди. Булар мусобақада ғолиб чиққан киевлик жаҳон чемпиони Гулюткин, ереванлик Малян, қозонлик Маркелов ҳамда иккинчи ўринни олган Европа чемпиони Китов (Минск), Иванов (Олмаота)лардир.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

Рус тилида: 18.00 — Болалар учун **мультфильм**, 18.10— **«Ахборот»** информацион программаси, 18.25 — **Реклама**, 18.35 — **«Бонивур қалби»** (Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия).

Ўзбек тилида: 19.35 — **«Актёрлар ва роллар». Узбекистон ССР халқ артисти Аҳмаджон ФАЙЗИЕВ**, 20.45 — **«Ахборот»** информацион программаси, 21.00 — ТОШКЕНТДА РАНГЛИ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ ОЧИЛИШИ (Тажриба кўрсатуви). 21.40 — **Илмий коммунизм мактаби**, 21.55 — **Киносаёҳатчилар альманахи**, 22.20 — **«Олтин водий»** программаси (қишлоқ хўжалик ходимлари учун).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.25 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 18.00— **Балет кечаси**, 18.40 — **«Дадил қадам»** (бадиий фильм, 1-серия), 20.20 — **«Врач маслаҳати»**, 20.30 — **«Халқнинг содиқ фарзандлари»** (ҳужжатли фильм, рус тилида), 21.40 — **Реклама**, 21.50— **Эстрада қўшиқлари кечаси**, 22.30 — **«Дадил қадам»** (бадиий фильм, 2-серия).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Цирк пардаси ортида — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Асосий зарба (2 серия)— САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ҳалок бўлган жавоб беради — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (тоқ соатларда).

Ҳалоскорлик (1-2 серия, кеч соат 8 яримда), **Шер ҳамлага ҳозирланмоқда** (эрталаб соат 10, кундуз 11.45, 1.30, 3.15, 5 ва кеч 6.45 минутда): — «ЧАЙКА».

Том Жонс (2 серия, кундуз соат 12 ярим ва кеч 9 да), **Денгиз қўшиғи** (кундуз соат 11, 3, 4 ярим, кеч 6 ва 7 яримда): — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ»,

Одам — амфибия (эрталаб соат 10, кундуз 5 ярим ва кеч 7 да), **Тошдаги достон** (2 серия, ўзбек тилида, кундуз соат 12, 3, кеч 9 да): — «КЎКЧА».

Чегарада отилган ўқ — ҲАМЗА номли (жуфт соатларда).

Лочин изидан, Оқ бўрилар — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Колонна (2 серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 11, 1 ярим, 4, кеч 7 ва 9 да).

Ярим соатлик мўъжиза — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Синглим Керри — «РАКЕТА».

Чегарада отилган ўқ — ТЕЛЬМАН номли.

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ БЎЙИЧА РЕСПУБЛИКА КОНТОРАСИ

ИНТЕГРАЛ

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ

КИНОТЕАТР ЭКРАНЛАРИГА ЧИҚАРАДИ

Сценарий муаллифи ва постановкачи режиссёр — Ҳожи АХМАР.

Бош оператор — Александр ПАНН.

Постановкачи-рассом — В. ДОБРИН.

Композитор — Б. ТРОЦЮК.

Ролларда: Рустам САДУЛАЕВ, Ҳамза УМАРОВ, Шуҳрат ЭРГАШЕВ, Тамила АҲМЕДОВА, Д. НИЗОМХУЖАЕВ, Р. ИБРОҲИМОВА, М. ҚАЮМОВ, Т. ТРУШИНАЛАР қатнашадилар.

ФИЛЬМ ЁШЛАР ҲАЁТИГА БАҒИШЛАНАДИ

«Узбекфильм» киностудияси маҳсулоти.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ МАОРИФИ БЎЛИМИ

1971—1972 ўқув йилида қуйидаги мактабларнинг 9 синфларига алоҳида предметларни чуқур ўрганиш учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Киров районидаги 50-мактаб (рус тилида ўқитилади) — физика ва математика;

Октябрь районидаги 115 мактаб (ўзбек тилида ўқитилади) — физика ва математика;

2, 30, 71, 82, 94, 103, 110, 173 мактабларда — математика;

40, 73, 110, 140 мактабларда физика;

89, 111 мактабларда — химия;

81 мактабда — биология;

163, 169 мактабларда — адабиёт;

5, 28 мактабларда — тарих.

АЛОҲИДА ПРЕДМЕТЛАРНИ ЧУҚУР УРГАТАДИГАН МАКТАБЛАР ВА СИНФЛАРГА САККИЗИНЧИ СИНФНИ ТУГАТИБ МАХСУС ПРЕДМЕТ БУЙИЧА СУҲБАТДАН УТГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мактаб директори номига ёзилган аризага саккизинчи синфни тугатганлиги тўғрисидаги гувоҳнома қўшиб топширади.

Аризалар қабул қилинмоқда.

«МЕТАЛЛОБИТРЕМОНТ» КОМБИНАТИ

МАКТАБЛАР, БОЛАЛАР БОҒЧАЛАРИ ВА ГРАЖДАНЛАРГА

ҳамма системалардаги тикув машиналари, тикув машиналарининг электр моторлари ва электр иситгич асбобларини гарантия бўйича ва гарантиядан сўнг ремонт қиладиган устахонаси.

Ҳамза кўчаси, 7-уйдан ТУРКҚУРҒОН КУЧАСИ, 19-уй, «МАИШИЙ ХИЗМАТ УЙИ»ГА (2, 7 троллейбус, 10 трамвайнинг «Ишчилар шаҳарчаси» бекати).

КУЧИБ УТГАНЛИГИНИ БИЛДИРАДИ

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИНИНГ МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА

3 июль кеч соат 7 да СССР биринчилиги учун

«ЗЕНИТ» (Ижевск) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент области), командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Тошкент область прокуратураси маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари Янгийўл район прокурори З. Ғуломовга отаси Ғуломхўжа САИДХЎЖАЕВНИНГ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

Р. 04216. ИНДЕКС — 64697. № А — 1783.